

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

на

IV обикновено Народно Събрание.

(Четвърта извънредна сесия.)

XVI. ЗАСЪДАНИЕ, ПОНЕДЪЛНИКЪ 23 ЮНИЙ 1886 ГОД.

(Начало въ 2 часътъ слѣдъ пладне, подъ предѣтелството на г-на С. Стамболова).

Предѣтателъ (Звъни). Засѣданието се отвара. Ще се прочете списъка на г-да представителитѣ.

Секр. Живковъ (Чете списъка). Отсутствувать:

Димитръ Добревъ, Симо Грозевъ, Иванъ Ивановъ, Исмаилъ Мустафовъ, Риза Ефенди, Илия Цановъ, Стефанъ Хр. Саввовъ, Хр. Грънчаровъ, Антонъ Кърпачевъ, Д-ръ Василь Радославовъ, Радионъ Носифовъ, Иванъ Гърковъ, Хаджи Етхемъ Мехмедовъ, Харифъ М. Байрактаровъ, Христо Симидовъ, Константинъ Геновъ, Георгий Р. Цанковъ, Дервишъ Бей Махмудовъ, Мехмедъ Х. Тахировъ, Хр. Ивановъ, Таско Мариновъ, Димитръ Кара-Начовъ, Д-ръ Черневъ, Христо Топузановъ, Райчо Каролевъ, Хасанъ Бей, Ахмедъ Курбановъ, Илия Поповъ, Илия Вълчевъ, Иванъ Младеновъ, Христо Дюкмеджиевъ, Димитръ Вучковъ, Димитръ Зидарский, Хаджи Хр. Колевъ, Иванъ Стамболовъ, Константинъ Стоиловъ, Неджибъ Бей Челенгировъ, Юсуфъ Х. Мустафовъ, Хюсеинъ Х. Ахмедовъ, Кесимъ Зааде Мехмедовъ, Хаджи Шемединъ Лятифовъ, Димитръ Тончевъ, Ангелъ Горановъ, Хр. Деневъ, Илия Стоковъ, Д-ръ Михаловъ, П. Наботковъ, Константинъ Къркисийский, А. Мазеновъ.

Предѣтателъ: Отъ 286 души представители, въ днешното засѣдание присѣтствувать 227, има законното число представители за да се отвори засѣданието и да се пристъпи къмъ разгледжване въпроситѣ положени на дневенъ редъ.

На дневенъ редъ сѣ слѣдующитѣ предмѣти:

- 1) послѣдно четение законопроекта за пенсиятѣ;
- 2) четение разни законопроекти;
- 3) избиране коммисия за прегледжване смѣткитѣ на Нар. Събрание;
- 4) докладъ на финансовата коммисия за банкови облигации, и

5) докладъ на коммисията за прошенията. По първия предмѣтъ моля г-на докладчика да заеме мѣстото си да докладва.

Докл. Китанчевъ (Чете):

ЗАКОНЪ

за инвалиднитѣ пенсии на военни лица.

I.

Общо положение.

Чл. 1. Всѣко военно лице, което при изпълнение на служебнитѣ си обязанности въ врѣме на война, или въ мирно врѣме, не по собствена вина се нарани или повреди и стане неспособенъ да поддържа и само себѣ си за всѣкога или врѣменно, има право да получава помощъ или инвалидна пенсия, съгласно съ настоящий законъ.

Пенсия се опредѣлява, споредъ сѣщия законъ, и за сѣмѣйствата на убититѣ и умрѣли при изпълнение служебнитѣ си обязанности военни лица.

II.

Отпуски за поправка на здравнето на офицери велѣдствие на болѣсть или раняване.

Чл. 2. Всѣки офицеринъ, който велѣдствие на раняване или разболѣване въ врѣме на война и при изпълнение на служебнитѣ си обязанности въ мирно врѣме, за окончателното свое поправление се нуждае отъ отпускъ, има право да получи двумѣ-

сеченъ отпускъ. Тоя отпускъ може да се продължи още на два мѣсеца.

Чл. 3. Отпускъ се дава по едно направено заявление на ранения или болния офицеринъ до прямото му началство. Заявлението се придружава отъ едно медицинско свидѣтелство, издадено отъ лѣкаря, който го е лѣкувалъ. Сѣщото правило се пази и при продължение на отпуска.

Това свидѣтелство трѣбва да означава: болѣстѣта, нейното естество, изцѣримостѣта ѝ, размѣрътъ и родѣтъ на грижитѣ изискуеми за изцѣрението на болѣстѣта (минерални води, промѣненіе на климата и пр.).

Слѣдъ получаваніето на такѣво заявление ближайшето началство на офицера го праща въ своето бригадно управление, за да се назначи една коммисія за подробно освидѣтелствуване на болния, която и да констатира нуждата отъ просимия отпускъ.

Чл. 4. Коммисіитѣ за такѣво медицинско освидѣтелствуване се назначаватъ отъ бригаднитѣ командири и състоятъ отъ двама офицери и трима лѣкари, единия отъ които трѣбва да бѣде непремѣнно воененъ.

Ако офицера се намира въ странство, то продълженіето на отпуска му става по представленіето на едно свидѣтелство отъ лѣкаря, който го лѣкува. Подписа на лѣкаря трѣбва да бѣде непремѣнно засвидѣтелствуванъ отъ мѣстнитѣ власти.

Чл. 5. Презъ цѣлото течение на отпускѣтъ офицеринѣтъ си получава всичкото съдържаніе по чинѣтъ и длѣжността, която е занимавалъ.

Забѣлѣжка. Добавочнитѣ пари на офицера отъ Софійскій гарнизонъ, презъ врѣмето на болѣдуваніето на офицера и намираніето му по тѣзи причина въ отпускъ, не се отпущатъ.

Чл. 6. Тия които отиватъ да се цѣрятъ вѣнъ отъ границата, получаватъ, независимо отъ съдържаніето предвидено въ чл. 5 и нужното количество пари за пѣтни разноски, които да обезпечатъ напълно отиваніето и завръщаніето му.

Размѣра на пособието за пѣтнитѣ разноски на тия, които отиватъ отвѣнъ границата за лѣкуване се опредѣлява отъ Министерскій Сѣвътъ не може да бѣде по-голямъ отъ 1000 лева. Въ такѣвъ случай расписката на получителя е достатѣченъ оправдателенъ документъ за оправданіе на отпустнатата сума.

Чл. 7. Слѣдъ завръщаніето отъ отпускъ, здравето на офицера се констатира изново отъ една военно-медицинска коммисія, съгласно чл. 4, която и опредѣлява, да ли той може да продължава за по-нататѣкъ военната служба.

Чл. 8. Ако се окаже, че болѣстѣта или слѣдствието отъ раняваніето сѣ изцѣрими, но не оздравѣли още, и има нужда отъ новъ отпускъ, то офицера се причислява въ особена категория — «офицери безъ назначеніе.»

Срока за пребиваніето въ тѣзи категория не може да надминува повече отъ една година.

Чл. 9. Слѣдъ истичаніето на тоя срокъ, Военний Министръ назначава една военно-медицинска коммисія за окончателното констатиране, да ли офицера ще може да бѣде на военна служба или не.

Чл. 10. Въ продължение на врѣмето, презъ което офицера се намира безъ назначеніе трѣбва да се преглѣдва всѣки четири

мѣсеци отъ една военно-медицинска коммисія, съгласно чл. 4, която ще рапортира на началника който е назначилъ коммисіята.

Чл. 11. Ако при тия преглѣдвания се окаже, че преди истичаніето на срока «безъ назначеніе», болѣстѣта или слѣдствието отъ раняваніето сѣ станали неизцѣрими, то се рапортира по установеній редъ въ Военното Министерство, за да назначи особена коммисія, която да опредѣли къмъ коя отъ категориитѣ на оттеглениѣ по болѣсти и раняване офицери трѣбва да се причисли болния или ранения.

Чл. 12. Въ продължение на срока «безъ назначеніе» офицеринѣтъ получава само заплата по чинѣтъ си, и службата му се счита временно вакантна.

Чл. 13. Ако ранения или болния офицеринъ се лѣкува въ правителствена болница, то той получава само $\frac{4}{5}$ отъ заплатата си. Останалата $\frac{1}{5}$ частъ се удържа за въ полза на болницата.

III.

Пенсии за офицеритѣ вслѣдствие на рани или болѣсти придобити въ врѣме на война или въ мирно врѣме при изпълненіе служебнитѣ си обязанности.

Чл. 14. Ранитѣ и слѣдствието имъ, както и болѣститѣ, получени при изпълненіе на служебнитѣ си обязанности въ мирно или военно врѣме, даващи право на пенсия, се раздѣлятъ на слѣдующитѣ четири категории:

I категория. Освѣтъ съвършенна неспособностъ за прехрана съ собственъ трудъ, но изисква се и чуждо прислужваніе.

II категория. Неспособенъ за прехрана съ собственъ трудъ.

III категория. Полуспособностъ за прехрана съ собственъ трудъ.

IV Категория. Способностъ за работа за собственна прехрана съ явни затрудненія.

Чл. 15. За опредѣленіе категориитѣ на ранитѣ и болѣститѣ и за освидѣтелствуване раненитѣ воински чиновѣ, ще се изработи отъ Медицинскій Сѣвътъ Правилникъ, който ще се утвърди чрезъ Княжески Указъ.

Чл. 16. Всичкитѣ офицери ранени или разболѣвши се въ обстоятелствата предвидени въ чл. 14, попадающі въ една отъ изложенитѣ въ сѣщия членъ категории, иматъ право на пенсия, споредъ приложената вѣдомость No. 1.

Чл. 17. Ако единъ раненъ или боленъ офицеринъ, причисленъ къмъ една отъ категориитѣ, вслѣдствие на сѣществующитѣ вече рани или болѣсти, пострадае отъ послѣ още повече, то той може да бѣде причисленъ къмъ една по-горня категория, ако се окаже, че това увеличаваніе на болѣстѣта е дѣйствително слѣдствие отъ сѣществувавшитѣ болѣсти и поврѣждения.

Чл. 18. Пенсиятъ отъ No. I, II и III категории, слѣдъ смъртта на пенсионера, преминуватъ направо на семейството му, съгласно отдѣлъ IV, чл. чл. 21 и 23.

Чл. 19. Всѣки офицеринъ, просителъ на пенсия, неподпадающъ подъ обстоятелствата предвидени въ чл. чл. 8, 9, 10 и 11, при прошеніето си, подадено на прямото си началство, прилага: 1) свидѣтелство, че е раненъ или заболѣлъ въ врѣме на война или въ мирно врѣме при изпълненіе служебнитѣ си обя-

занности; 2) свидетелство отъ лѣкарѣтъ или лѣкаритѣ, които сж го лѣкували.

Забѣлѣжка. Лишаватъ се отъ пенсията си лично офицеритѣ, които бждѣтъ осждени отъ нѣкое сѣдилище за престѣпления, които водятъ слѣдъ себѣ си лишението отъ политически и граждански права и въ такѣвъ случай пенсията се предава на семействата имъ, съгласно съ отдѣлъ IV чл. чл. 21 и 23.

Чл. 20. Ако нѣкой раненъ или боленъ офицеринъ се е оттеглилъ отъ служба, безъ да е билъ поставенъ въ категориитѣ за пенсии, и послѣ това заяви за пенсия, той трѣбва при заявлението си, отправено до бригадното управление, въ района на което живѣе да приложи и: 1) служебний си списѣкъ; 2) свидетелство отъ прямото му бивше началство, че раняването или поболяването е придобилъ въ врѣме на дѣйствителна служба и въ война или мирно врѣме при изпълнение служебнитѣ си обязанности; 3) свидетелство отъ лѣкарѣтъ или лѣкаритѣ, които сж го цѣрили, съ опрѣделение важноста и естеството на болѣстѣта му или родѣтъ на раняването му. Бригадното управление назначава тогава особна военно-медицинска коммисия, съгласно чл. 4, която го изслѣдва и го причисля къмъ една отъ означенитѣ 4 категории, ако той подпада въ нѣкоя отъ тѣхъ.

Резултата отъ изслѣдването на тая коммисия заедно съ прошенито на просителя се испраща отъ бригадното управление въ Военното Министерство за по нататѣшно распорѣждане.

ВѢДОМОСТЬ № 1.

За годишната пенсия на раненитѣ и болни офицери.

Наименование на чиноветѣ	КАТЕГОРИИ			
	I	II	III	IV
	лева	лева	лева	лева
Подпоручикъ	1680	1200	720	432
Поручикъ	2180	1600	1020	632
Капитанъ	2680	2000	1370	832
Майоръ	3280	2450	1770	1082
Подполковникъ	3930	2950	2220	1382
Полковникъ	4630	3500	2720	1682
Генералъ	5380	4100	3270	2032

ВѢДОМОСТЬ № 2.

За годишната пенсия на семействата на убити или умрѣли офицери на служба при изпълнението служебни обязанности.

Наименование на чиноветѣ	НАИМЕНОВАНИЕ НА СЕМЕЙСТВА НА УБИТИ ИЛИ УМРѢЛИ ОФИЦЕРИ													
	Вдовица съ 3 и повече сирачета.	Вдовица съ по малко отъ три дѣца	Вдовица безъ дѣца	Баща и майка	Баща или майка	Едно сираче	Дѣцъ сирачета	Три сирачета	Четири и повече сирачета	Повече отъ два брата и сестри сираци	Братъ и сестра сираци	Братъ или сестра сираци	Дѣдо и баба	Дѣдо или баба
	лева	лева	лева	лева	лева	лева	лева	лева	лева	лева	лева	лева	лева	лева
Подпоручикъ	960	720	360	360	180	360	450	540	730	450	360	180	360	180
Поручикъ	1200	900	450	450	225	450	560	670	780	560	450	225	450	225
Капитанъ	1350	1012	506	506	255	506	634	760	884	634	506	255	506	255
Майоръ	1950	1462	730	730	365	730	912	1094	1276	912	730	365	730	365
Подполковникъ	2250	1688	844	844	422	844	1055	1266	1470	1055	844	422	844	422
Полковникъ	3000	2250	1125	1125	512	1125	1406	1512	1620	1406	1125	512	1125	512
Генералъ	3600	2700	1350	1350	675	1350	1625	1962	2300	1620	1350	675	1350	675

IV.

Пенсии за семействата на убити или умрѣли отъ рани или болѣсть офицери.

Чл. 21. Семействата на умрѣлитѣ пенсионери офицери отъ No. I, II и III категории получаватъ пенсия съгласно приложената No. 2 вѣдомость.

Чл. 22. Семействата на убити или умрѣли отъ рана или болѣсть офицери, въ врѣме на война или при изпълнение на служебнитѣ си обязанности, въ мирно врѣме получаватъ тоже пенсия съгласно схщата No. 2 вѣдомость.

Чл. 23. Не получаватъ пенсията: а) Вдовица слѣдъ оженването си; б) Мажки сиракъ — слѣдъ пълнолѣтието си; в) Сиракъ момиче — слѣдъ оженването си; г) Родители: баща и майка способни за работа или ако има други синове или сѣщи внуци способни за работа; д) Дѣдо и баба: до като сж способни за работа или ако иматъ синове или внуци способни за работа; е) Сестри и братя сираци: братята слѣдъ пълнолѣтието имъ, сестритѣ слѣдъ оженването имъ.

Чл. 24. Ако сирацитѣ и да изпълнятъ даже пълнолѣтието си, но страдатъ отъ нѣкои наследственни конституционални болѣсти или умствена поврѣда (idiotisme, cretinisme и др.) или въобще болѣсти, които ги правятъ не способни за работа, тѣ получаватъ пенсията си до животъ.

Чл. 25. За да получатъ пенсия семействата на пенсионери офицери, тѣ подаватъ прошение въ бригадното управление, въ района на което подпада мѣстожителството имъ. При прошенито се прилага актътъ или документа на основание на който умрѣлия е получавалъ пенсията, като при това просителътъ прибави свидетелство за самоличността си и за имѣние право на пенсия.

Чл. 26. За да получатъ пенсия семействата на убити или умрѣли отъ рана или болѣсть офицери, трѣбва при прошенито, препратено до схщото управление (чл. 25), да приложатъ: 1) свидетелство за самоличността си; 2) за имание право на пенсия; 3) свидетелство отъ прямото началство на убития или умрѣлия, че той е билъ на дѣйствителна служба, когато билъ убитъ или умрѣлъ отъ рана или болѣсть, въ врѣме на война или при изпълнение на служебнитѣ си обязанности; 4) и ако има възможностъ свидетелство отъ лѣкаритѣ, които сж го цѣрили.

Ако убития или умрѣлия офицеринъ е оставилъ вдовица безъ, или съ сираци, или само сираци, то бащата, майката, братята, сестритѣ, дѣдо или баба нѣматъ право на пенсия.

V.

Пенсии на долнитѣ чинове за рани и болѣсти придобити въ врѣме на война или въ мирно врѣме при изпълнение на служебнитѣ си обязанности.

Чл. 27. Всѣки заболѣлъ или раненъ долень чинъ въ врѣме на война или въ мирно врѣме при изпълнение на служебни обязанности, ако подпада въ една отъ категориитѣ, предвидени въ отдѣлъ III Чл. 14, получава пенсия съгласно приложената вѣдомость № 3.

Чл. 28. За да получи пенсия нѣкой отъ горѣпоменжатитѣ долни чинове, трѣбва да заяви съ прошение до войнскый начальникъ, въ района на когото се намира. При това прошение той трѣбва да приложи: 1) свидѣтелство за самоличността си, 2) свидѣтелство, че е раненъ или заболѣлъ въ обстоятелствата предвидени въ Чл. 27, 3) медицинско свидѣтелство отъ лѣкартъ, който го цѣрилъ съ означение на раната или естеството на болѣстята.

Чл. 29. Прощенията на долнитѣ чинове заедно съ послужния имъ списъкъ се препращатъ отъ войнскый начальникъ до своето бригадно управление, което отъ своя страна назначава една военно-медицинска коммисия, при ближайший полкъ за освидѣтелствување на просителя и зачисляванието му въ едно отъ предвиденитѣ категории.

Военно-медицинската коммисия се състои отъ единъ дружиненъ и единъ ротенъ командиръ и двама лѣкари, отъ които поне единъ трѣбва да бѣде воененъ. Акта на коммисията за освидѣтелствуванieto, заедно съ другитѣ документи се испраща до бригадното управление, което отъ своя страна ги препраща до Военното Министерство за понататъшно распорѣждане.

Чл. 30. Семействата на умрѣлитѣ вслѣдствие на каквато и да е причина пенсионери ако сѣ отъ I и II категории, както и семействата на умрѣлитѣ вслѣдствие на придобититѣ си рани или болѣсти пенсионери, безъ разлика на категория иматъ право да получатъ пенсия съгласно приложената вѣдомость № 4.

Чл. 31. Лишаватъ се отъ пенсията си всички пенсионери лично, които бждѣтъ осждени отъ сждилището съ лишавание отъ всички граждански и политически права. Въ такъвъ случай пенсиятъ преминаватъ на семейството имъ, съгласно § 30.

ВѢДОМОСТЬ № 3

За пенсиятъ на долнитѣ чинове ранени или заболѣли въ врѣме на война или въ мирно врѣме при изпълнение служебнитѣ си обязанности.

Название на чиноветѣ	Категории			
	I	II	III	IV
	лева	лева	лева	лева
Фелдфебель свѣрхерочень	600	400	260	100
Фелдфебель на обязательна служба	450	280	190	80
Ст. унтеръ-офицеръ свѣрхерочень	550	350	210	90
Старши унтеръ-офицеръ на обязательна служба	350	260	130	70
Младши унтеръ-офицеръ	320	240	110	60
Рядовой	300	220	100	50

VI.

Пенсии за семействата на долнитѣ чинове, умрѣли отъ рани или болѣсти причинени въ врѣме на война или въ мирно врѣме при изпълнение на служебнитѣ си обязанности.

Чл. 32. Семействата на убити или умрѣли долни чинове въ врѣме на война или при изпълнение на служебнитѣ си обязанности получаютъ пенсия съгласно приложената вѣдомость № 4.

Чл. 33. За да получатъ пенсия, имѣющитѣ това право, се отнасятъ до войнскый начальникъ, съ прошение, които го испраща заедно съ другитѣ документи до бригадното управление, за понататъшно распорѣждане. При прошенията се прилагатъ документитѣ указани въ Чл. 26 IV глава, за семействата на убити и умрѣли офицери.

А семействата на умрѣли пенсионери при прошениято се прилагатъ само пенсионерното свидѣтелство и свидѣтелство за самоличность.

Членъ 34. Членоветѣ 33 и 34 се примѣняватъ еднакво и къмъ семействата на долнитѣ чинове.

Членъ 35. Ако убития или умрѣлия долень чинъ е оставилъ вдовица безъ или съ сираци или само сираци, то бащата, майката, братята, сестритѣ, дѣдо и баба нѣматъ право на пенсия.

ВѢДОМОСТЬ № 4.

За пенсии на семействата на долнитѣ чинове убити или умрѣли отъ рани или болѣсти получени при изпълнение служебнитѣ си обязанности.

	Вдовица съ три и по-вече сираци	Вдовица съ по малко отъ три дѣца	Вдов. безъ дѣца	Баща и майка	Баща или майка	Едно сираче	Дѣцъ сирачета	Три сирачета	Четири и по-вече сирачета	Братя и сестри	Братъ и сестра	Братъ или сестра
	л.	л.	л.	л.	л.	л.	л.	л.	л.	л.	л.	л.
Фелдфебель свѣрхерочень	400	300	100	100	84	100	150	200	250	200	150	100
Фелдфебель на обязательна служба	320	240	80	80	54	80	120	160	200	260	120	80
Старши унтеръ-офицеръ на свѣрхероч. служба	360	270	90	90	72	90	135	180	225	180	135	90
Старши унтеръ-офицеръ на обязательна служба	280	210	70	70	46	70	105	140	175	140	105	70
Младши унтеръ-офицеръ	240	180	60	60	40	60	90	120	150	120	90	60
Рядовой	200	150	50	50	36	50	75	100	125	100	75	50

VII.

Членъ 36. Прощенията, както и прилагаемитѣ при тѣхъ документи, се освобождаватъ отъ гербовъ налогъ.

Членъ 37. Опълченцитѣ, както и доброволцитѣ, когато тѣ се намиратъ подъ знамената, за получавание на пенсии се ползватъ съ сждитѣ права, както и военни лица, споредъ чина имъ.

Доброволцитѣ и опълченцитѣ се обръщатъ съ прошения и заявления за пенсии къмъ Окрѣжний Войнскый Начальникъ, гдѣто живѣятъ.

Членъ 38. Лѣкаритѣ и ветеринаритѣ се ползватъ съ правата на офицери по тоя законъ, а долнитѣ чинове на военно-са-

нитарното тѣло се причисляватъ къмъ долнитѣ чинове на войската, споредъ чиновѣтъ имъ.

VIII.

Членъ 39. Закона за инвалидното съдържание отъ 25-ий Ноемврий 1880 година по отношение на военнитѣ лица, се отмѣнява.

Предсѣдатель: Ще се вотира закона изцѣло, както се прочете отъ г-на докладчика. Който го не приема, да си дигне ржката. (Никой не дига). Значи, приема се. На дневенъ редъ иде четение на разни законопроекти. Моля г-на секретаря да прочете отношението и законопроекта за издаване държавни бонове.

Секр. Н. Живковъ: (Чете):

Министерство
на
ФИНАНСИТѢ
Отдѣлъ счетовъ
№ 27831.
Юний 19-ий 1886 г.
г. София.

До Господина Предсѣдателя на

IV Об. Нар. Събрание.

Съгласно чл. 109 отъ Конституцията и по заповѣдь на Н. ВИСОЧЕСТВО Князьтъ, като Ви испращамъ при това, Господине Предсѣдателю, по 400 екземпляра «Законопроектъ за издаване бонове», и докладъ до Нар. Събрание върху сжщия, честь имамъ да Ви помоля да го внесете за разглѣждане и одобрение отъ Нар. Събрание въ настоящата му сессия.

Министръ на финанситѣ: Каравеловъ.

Главенъ Секретаръ: Хр. Бѣлчевъ.

И. д. Началникъ на Огдѣлението: И. Наумовъ.

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за издаване съкровищни бонове.

Чл. 1. Разрѣшава се на финансовъ министръ да издаде презъ 1886 и 1887 г. съкровищни бонове за максимумъ тридесетъ (30) милиона лева, които да се употрѣбятъ за слѣдующитѣ нужди:

а) за направата на желѣзнопѣжната линия Царибродъ—София—Вакарелъ съгласно закона отъ 31-ий Януарий 1885 г.) л. 17,000,000.

б) за исплащане въ брой часть отъ суммата за откупуване желѣзнопѣжната линия Руссе—Варна л. 6,000,000.

в) за исплащане лихвитъ и амортизента на останалата часть отъ суммата за откупуване сжщата линия до края на 1886 год. лева 5,363,050.

Чл. 2. Боновѣтъ ще се издаватъ споредъ нуждитѣ на правителството съ срокъ не по дългъ отъ година и по номинална цѣна (al-pagi).

Чл. 3. На финансовъ министръ се предоставя да опредѣли формата на боновѣтъ, лихвата и другитѣ условия по издаването и исплащането имъ, като употрѣби всичкитѣ си старания за запазване интереситѣ на съкровището. Това опредѣление, слѣдъ като се одобри отъ министерская съвѣтъ, се утвърдява съ указъ отъ Негово Височество.

Чл. 4. Суммитѣ за припадающитѣ се лихви на боновѣтъ и всички разноси по издаването имъ ще се исплащатъ отъ дър-

жавното съкровище и впишатъ въ бюджета за 1886 год. или 1887 г., спорѣдъ, ако тѣ сж направени въ първата или втората година.

Чл. 5. Министра на финанситѣ се задължава да дава отчетъ на Народното Събрание за всички операции относително издаването и исплащането на боновѣтъ.

Чл. 6. Членове 7, 8, 9 и 10 отъ закона за направата на желѣзнопѣжната линия Царибродъ—София—Вакарелъ се отмѣняватъ съ издаването настоящия законъ.

Д Ризовъ: Г-да представители! За избѣгване на всѣко недоразумѣние, считамъ за нужно да заявя предварително, че макаръ да не съмъ противъ смисъла за сключаване държавенъ заемъ въ извѣстенъ размѣръ, ще говоря противъ представения проектъ отъ г-на Министра на Финанситѣ за сключаване заемъ отъ 30,000,000 лева. Първата причина, поради която азъ не мога да се съглася за издаване на тѣзи съкровищни бонове е, че въ първия чл. буква б и в предвижда се сумма отъ 11.363.000 л., за откупуване на желѣзницата Руссе—Варна, — желѣзница, откупуването на която Нар. Събрание не е рѣшило. Не бихъ желалъ да обвинявамъ г-на Министра на Финанситѣ въ нѣкаква предумишленность въ тоя въпросъ, но струва ми се, че преди да се турятъ тия сумми въ законопроекта за заема, трѣбваше да рѣшимъ въпроса за Руссе—Варненската желѣзница, иначе, всѣки ще бѣде принуденъ да предполага, че Министра на Финанситѣ е искалъ да предрѣши въпроса за Руссе—Варненската желѣзница, което купуване, може би да се отхвърли отъ Нар. Събрание и противъ което купуване когато ще се разглѣдва, ще престава силни и справедливи доводи. Поради първата тая причина самия законопроектъ за издаване съкровищни бонове отъ сумма лева 30.000.000, остава на 17.000.000 лева. Нуждата за да се издадѣтъ тѣзи 17.000.000 лева г-нь М-ръ на Финанситѣ мотивира съ това, че трѣбва да се исплатятъ паритѣ за направата на желѣзнопѣжната линия Царибродъ—София—Вакарелъ, съгласно закона вотиранъ отъ Нар. Събрание презъ 1885 год. — Слѣдъ като говоря върху другитѣ членове, които ми даватъ право да се произнесъ противъ тоя законопроектъ, азъ ще укажъ какво би трѣбвало и по какъвъ начинъ би трѣбвало да се расправимъ за тѣзи 17.000.000 лева, тѣй щото отъ тоя законопроектъ да нѣма нужда. Ще разглѣдамъ членоветѣ, които фигуриратъ въ законопроекта, именно тия членове, по които не може да се приеме законопроекта по тая форма, както е представенъ. Членъ 2-й отъ законопроекта говори че, боновѣтъ ще се издаватъ споредъ нуждата на правителството съ срокъ не по дългъ отъ една година и по-номинална цѣна (al-pagi).

Мисля, че г-нь М-ръ на Финанситѣ като е турилъ тоя членъ въ законопроекта, не е предвидѣлъ, че не ще може да го изпълни, ще се помъчи да му докажъ съ собственитѣ негови думи. Заема не дава срокъ по дългъ отъ една година. Между това, въ представения балансъ отъ г-на М-ра на Финанситѣ, който придружава доклада при тоя законопроектъ се вижда ясно, че хазната не располага съ никакви сумми, съ които може да покрие въ края на годината този заемъ, а именно въ рубриката на кредита се представятъ недобори за Сѣверна България 16.949.931 лева и 62 ст., за които самъ г-нь М-ръ се признае, че събирането на недоборитѣ и текущитѣ даждия, което до 6-й Септемврий 1885 год. отиваше най-успѣшно и общаваше скорото расчиства-

ние на заостаналитѣ смѣтки отъ нея дата почти престана и, въ продължение на повече отъ шесть мѣсеци, слѣдва доволно медленно.

Съ тѣзи цитирани отъ г-на М-ра думи искамъ да кажа, че самъ г-нъ М-ръ се съмнява, че тѣзи недобори ще може да се събержатъ въ такъвъ какъ срокъ, т. е. такъвъ срокъ, който може да се противопостави на едногодишния срокъ за исплащане съкровищнитѣ бонове. Буква д) отъ пунктъ I въ рубриката на кредита има предвидена сума отъ 4.500.000 лева, — която сума споредъ разясненията на г-на М-ра въ доклада, също както и другата не ще може на врѣме да бѣде събрана. Пунктъ II за недоборитѣ въ Южна България отъ 9.045.592 лева, мисля, че много мѣчно ще се събержатъ, т. е. не ще може да се събержатъ тогава, когато ще трѣбва да се посрѣщне исплащанieto на заема. Пунктъ VI. Заема на Пловдивския Градски Съвѣтъ 222.128 лева и 11 ст. и пунктъ VII. Заема на Земледѣлческитѣ каси Търновска, Плевненска и Видинска презъ 1883 год. 50.500 лева, не може да се събержатъ. Пунктъ X за капитала на Българската Народна Банка, самъ г-нъ М-ръ на Финанситѣ казалъ, че е необходимо да се не ангажира капитала, тѣй щото и съ тази сума не може да се исплати. Оставатъ двѣ суми само. Тѣ сж пунктъ III. Наличностъ въ ковчежничествата на 1-й Юлий 1886 г. 2.201,826 л. и 72 ст. и пунктъ IV, краткосрочния заемъ. И двѣтъ тия сумми възлизатъ приблизително на 3.000.000 лева. Съ други думи казано срѣщу добититѣ отъ тукъ сумми и срѣщу заема отъ 30.000.000 лева, както представя г-нъ М-ръ на Финанситѣ, ние ще исплатимъ само 3.000.000 лева за едната година, или, ако се събержатъ отъ недоборитѣ 10.000.000 лева, то ще станжтъ 13.000.000 лева, когато има да се плаща една сума отъ 30.000.000 лева. Ако приемемъ законопроекта, когато дойде срока за исплащане боноветѣ, не ще може да се исплатятъ и на тѣзи, които купили нашитѣ бонове, и като не исплатени на врѣме, ще поискатъ отъ насъ доста крупна отстъпка, а именно предполагаемъ, че бонове отъ номинална цѣна 100, ще ги искатъ за 60 лева, и намѣсто да направимъ нѣщо, ще изгубимъ. Мисля, че г-нъ М-ръ не може да откаже това, защото има примѣръ, който се случи въ Сърбия дѣто пропаднаха 14.000.000 лева въ компанията Бонду. Подиръ всички тия нѣща, които наведохъ, мисля, че както предполага г-нъ М-ръ на Финанситѣ срока за една година, не ще може да се посрѣщне съ тоя капиталъ, който той представи. Членъ 3-й отъ законопроекта дава право на М-ра на Финанситѣ да опредѣли формата на боноветѣ, тѣхната лихва и другитѣ условия. (Чете):

«Чл. 3-й. На финансовия министръ се представя да опредѣли формата на боноветѣ, лихвата и другитѣ условия по издаването и исплащанieto имъ, като употреби всичкитѣ си старания за запазване интереситѣ на съкровището. Това опредѣление, слѣдъ като се одобри отъ Министерския Съвѣтъ, се утвърждава съ указъ отъ Негово Высочество».

Преди всичко тоя членъ 3-й противорѣчи на изричното постановление на чл. 7, 8, 9 и 10 отъ закона за направата на желѣзнопѣжната линия Цариградъ—София—Варна. Освѣтъ това грубо противорѣчие, тоя членъ говори самъ противъ законопроекта за заема и поради двѣ други причини. Първо, че представя да се опредѣли лихвата отъ М-ра на Финанситѣ, безъ тая лихва послѣ да бѣде внесена на утвърждение въ Нар. Събрание, а само съ утвърждението на Министерския Съвѣтъ и съ

указъ да се утвърди. Това противорѣчи на 105 чл. алинея 2-ра отъ Конституцията, който признава Нар. Събрание върховенъ съдия за тия работи, освѣтъ въ извънреденъ случай, който тукъ не съществува.

Тая е първата причина. Втората причина е тая, че г-нъ М-ръ на Финанситѣ въ своя законопроектъ за направата желѣзницата Цариградъ—София—Варна въ чл. 8 е казалъ: «Заемътъ може да бѣде вътрѣшенъ или заграниченъ, но съ това непременно условие, щото лихвитѣ, безъ погашението му да не надминуватъ 5% на годината и облигациитѣ, издадени отъ правителството да се приематъ отъ заимодавеца по номиналната имъ цѣна.»

Както виждате, тоя членъ е опредѣлилъ изрично лихвитѣ на тоя заемъ, съ който трѣбва да се посрѣщне направата на тая желѣзница, т. е. отъ 5%, и мож да прибавя, че когато г-нъ М-ръ даваше разяснения по тоя членъ, каза, че има въ джоба си заемъ съ 5% лихва. Опредѣлението лихвата на боноветѣ, не може да се предостави на М-ра на Финанситѣ, тѣй като е опредѣлена въ единъ законъ, — законъ създаденъ именно за тая желѣзница. Отъ всичко до тукъ казано се разбира много ясно мисля, че представения отъ г-на М-ра на Финанситѣ законопроектъ, не може да бѣде приетъ изобщо. Азъ се обѣсахъ да дойда до края на това заключение; обѣсахъ се да разгѣдамъ какъ може да се покрийтъ тия пари по другъ начинъ, безъ да има нужда отъ тоя законопроектъ. Въ членъ 6 на тоя законопроектъ се казва: (чете):

«Чл. 6. Членове 7, 8, 9 10 отъ закона за направата на желѣзнопѣжната линия Цариградъ—София—Варна се отмѣняватъ съ издаването настоящия законъ». Мисля, че вмѣсто това, да направимъ слѣдующето:

Суммата 17,000,000 лева за направата на желѣзницата Цариградъ—София—Варна, която има да се исплаща, да се покрие, споредъ както е изрично опредѣлено въ чл. 7 отъ закона за направата на линията именно отъ кредита, отъ резервния фондъ на правителството отъ 10,000,000 л. и оставатъ още 7,000,000 да земе заемъ правителството. Това трѣбва да стане, защото мисля, че самъ г-нъ М-ръ на Финанситѣ ще разбере, че заемъ въ една сума отъ 17 или 30,000,000 лева не може да се склучи съ 5% и по номинална цѣна. По номинална цѣна не може да намѣри по долъ отъ 7%. Ако е за 7,000,000 лева, може да намѣри г-нъ М-ръ на Финанситѣ заемъ съ 5%. Al pari, но иначе, за по голѣма сума, е съмнително. За 7,000,000 лева да се склучи заемъ подъ едно отъ двѣтъ условия; или съ лихва 5% и облигации издадени Al pari или съ курсъ, който довозда дѣйствителната лихва 6%, или такава каквато намѣри г-нъ М-ръ, за която да се произнесемъ ние. За другитѣ на мѣсто да се издаватъ съкровищни бонове по покриванieto дълга за желѣзницата, — или да се изработи проектъ, да се представи на самата компания да издаде или, което е по хубаво, а другия проектъ, който представи г-нъ М-ръ за 10,000,000 лева по реквизицията, да се направи, щото 10,000,000 за реквизицията да се издаджтъ бонове, които да се приематъ слѣдъ една година за данѣкъ, а пакъ 10,000,000 лева за желѣзницата да се даджтъ отъ фонда, който е опредѣленъ за реквизицията. По тия съображения намирамъ законопроекта за издаване на съкровищни бонове за 30,000,000 л., че не може да бѣде приетъ отъ Нар. Събрание.

М-ръ Каравеловъ: Ако бѣхъ излезлъ да говоря малко по рано, може би много картуши щяха да се съхранятъ. Дѣйстви-

телно трѣбваше да се внесе и другъ законопроектъ за Варненската линия, но въ послѣднитѣ дни се случиха едни малки събития, че компанията за предаването експлоатацията на желѣзницата като ще прѣпънствува малко. Така щото, видѣ се за неудобно толкозъ сега да се внесе и тоя законопроектъ и остана невнесенъ; но твърдѣ скоро, може би утрѣ или въ други день ще го внесеж. Така щото за Варненската линия сега азъ нѣма да говоря, но исклю- чително за тая линия, и по това, което г-нъ Ризовъ каза.

Г-нъ Ризовъ каза, че трѣбвало да издаваме бонове за реквизициитѣ. Азъ пакъ можъ да кажа, а това е казано и въ мотивитѣ на законопроекта, че желателно е боноветѣ или заемитѣ да ставатъ за екстренни нѣща, а не за текущи, защото всѣки пѣтъ когато единъ кредиторъ иска, когато хората се обръщатъ да правятъ заемъ за къщия, за нѣща съществени, ще му даджѣ повече, отъ колкото за други нѣща, за свобода напр. неможежъ да искашъ пари. Заради това, естествено е мѣчно това за България, че всичкитѣ разноси за вътрѣшнитѣ потреби трѣбва да се по- срѣщатъ отъ общитѣ доходи, а по заема е съвсѣмъ друго. Заради това, заемъ по желѣзницата може да става по лѣсно.

Отъ начало по мотивитѣ доказахъ, че данѣцитѣ не сж могли да се съберѣжъ по показанитѣ причини, и по подирѣ е казано, че може би ще се прекратятъ даже и другитѣ. Азъ може би да кажахъ тия нѣща за това, че облигациитѣ нѣма да покриятъ нѣкакъвъ си заемъ; а при това можъ да кажа едно нѣщо, че реквизицията нѣма да покриваме съ заемъ. Когато правимъ сега тия съкровищни бо- нове, ние съ това правимъ приврѣмененъ заемъ, който ще се за- мени съ постояненъ заемъ въ бѣдѣще. И дѣйствително, защо ни е приврѣмененъ заемъ? — Защото въ бѣдѣще нѣма да правимъ заемъ, че нѣмаме врѣме, вито пакъ да се подлага на Народното Събрание на санкция. Ако направимъ голѣмъ заемъ, ще направимъ може би несгода за отечеството, и заради това рѣшихме за по- добрѣ да направимъ съкровищни бонове за по-сгодно. Представете си ако земемъ заемъ съ съкровищни бонове по 1% повече, то тѣ правятъ разлика на 200 хиляди франка; ако по 1% по малко, то сто хиляди по малко разлика; а това не трѣбва да се изгубва изъ предѣ видѣ, защото за насъ ще бѣде по-добрѣ. Слѣдователно, издаването на бонове за по една година, не е никакъ много лошо нѣщо за страната, когато това става съ санкцията на Народното Събрание; но когато е за повече врѣме, напр. ако е за врѣме, което може да се прѣдложи и 30 години, тогава трѣбва много по голѣма сума, и може да се загуби. Ето защо правителството като не е готово сега за заемъ, и не вижда за выгодно да прави па- риченъ заемъ, защото за сключаването сега на единъ такъвъ за- емъ е много мѣчно и трѣбва отъ Народното Събрание това да се санкционира, а ние нѣмаме можеби ни 6 пари, когато ни пакъ трѣбватъ 17 милиона франка, и никакъ въ хазната може нече да постѣпватъ пари; но да рѣчемъ най-много ще постѣпватъ 10 милиона, съ това нищо не може се направи, то за по-добрѣ на- мѣрихмѣ да се разрѣши издаването на бонове, но само че за една година, и нѣма да се покриватъ съ недоборитѣ отъ данѣцитѣ, това изрично казвамъ, не мисля да се покриватъ съ общия заемъ. Съкровищнитѣ бонове не сж заемъ; съкровищни бонове издаватъ и ония страни, които не правятъ заемъ; и за 5, за 2 мѣсеца, или за година сѣки ще бѣде готовъ да даде такъвъ заемъ; а въ това нѣма предвидено нищо за исплащане реквизициитѣ, но само за линиитѣ за да бѣдатъ довършени, а колкото за линията Руссе-

Варна заема може да бѣде направенъ отдѣлно. На всѣки начинъ ние трѣбва да направимъ нѣщо, и най-естественото нѣщо което намѣри правителството за добрѣ е намѣсто да принесе единъ приврѣмененъ заемъ, да издаде съкровищни бонове, и настоящия законъ да ликвидира тоя законъ.

Нѣма нужда, мисля, сега да расправамъ какво е било по-напрѣдъ безъ да се е правило желѣзница, или да е имало да се плащатъ лихви; за това лани говорихмѣ доста, но тогава ние не правихмѣ съединение и крайнитѣ патриоти ми се чини не трѣбва сега да говорятъ това, което си никакъ нѣма и мѣстото; защото и правителството отъ своя страна може съ гордостъ дори да го- вори че до 20—25 милиона франка е исхарчило по това дѣло, защото имахмѣ 6 Септемврия, и тия франкове сега ги нѣма. За тия нѣща лѣсно можаше да се говори и туй и онуй лани, преди 6 Септемврий; и азъ тогава можяхъ да кажа, че лѣсно е да на- правимъ добрѣ заемъ, или никакъ да не правимъ; защото това имаше съ 90 срѣщу 40, и ние тогава пакъ не трѣбваше да на- правимъ; но трѣбва и желѣзницата да направимъ, или пакъ отъ всичко да се откажемъ. Сега ще викаме известни банкери ли, или ще издадемъ съкровищни бонове, то е се едно, но желѣзницата трѣбва да се направи, и до санкционирането на настоящия за- конъ, вѣроятно е да се направятъ нѣкои голѣми измѣнения. Но поне за линията Царибродъ-София-Вакарелъ, за тая именно линия, за направата на която сме рѣшили по законъ, че и третѣ линии ще направимъ, трѣбва да направимъ нѣщо, или да се издадѣтъ тия съкровищни бонове, само да се доискара тая линия, и хаз- ната въ това нѣма нищо да пострада. Азъ искамъ само 17 ми- лиона, а пакъ вие ако щете направете за 19, 20 милиона, които може би, че ще се похарчатъ; но не е работата само за 20 ми- лиона, защото има да се исплащатъ повече; и ето защо правител- ството не иска да прави заемъ, или ако иска, издаването на съ- кровищни бонове, то за кратко врѣме, защото, 17 или 20 ми- лиона нѣматъ голѣмо значение, че ще исхарчатъ $\frac{1}{2}$ на $\frac{0}{0}$; но ако бѣдѣтъ за повече, за 30 години напр., ще исплатимъ 40% по- вече, което не е се едно.

Колкото за al-pagi, що каза г-нъ Ризовъ, ние ще направимъ al-pagi, но както се казва съ bon de trèsoire; а лихвата колко ще е, то е другъ въпросъ, както и кога ще правимъ заема, сжщо е другъ въпросъ; но ще кажа, че бонове съ al-pagi се издаватъ; но за това другъ пѣтъ. Сега въпросътъ е: ще правимъ ли линията или не? По това азъ съмъ 20 пѣти пресмѣталъ, а че колкото щете пакъ вие пресмѣтайте, и можъ да кажа, че готови пари въ хазната сега имаме до 5 милиона, но то не е достатъчно, и ние трѣбва да обезпечимъ работата, ако искаме да се работи тая ли- ния, и за това трѣбватъ пари. До сега ние сме издали 600 хил. лева, а линията трѣбва да се свърши до на есенъ. Ето такава е работата. Сега, ако има да знаете вие другъ способъ за другъ заемъ сега да се заеме, направете го, нѣмамъ нищо противъ, но азъ не бихъ желалъ да се ангажираме отъ сега още съ такъвъ заемъ, който ще ни чини скѣпо и скѣпо, че може да отиде до 20 и 30 години, което твърдѣ скѣпо ще чини на българския народъ. Нѣма да расправамъ на дълго, но само ще повторѣ да кажа, че съкровищнитѣ бонове нѣма да ни чинятъ тѣй скѣпо. Защото и съ $\frac{1}{2}$ и съ 1% да станѣтъ пакъ не е свършено страшно нѣщо, ако бѣдѣтъ и за 100 хиляди франка, пакъ нѣма страхъ, че може да се загуби богъ-знай колко.

Заради това, мисля най-добър ще бжде, и молилъ бихъ да се приеме отъ Народното Събрание, щото тоя законопроектъ да се внесе въ надлъжна комисия. Колкото за въпроса по Руссе-Варненската желѣзница, моля комисията да не разгѣжда никакъ по тая линия, защото въпросътъ стои така, че не зная дали ще да се внесе или не. Колкото пакъ за заема отъ 18 милиона лева, азъ го не зная, ако ли пъкъ вие го знаете, кажете го, но тия милиони нѣма да се расходватъ.

Л. Дуковъ: Г-да представители! И азъ искахъ да кажа нѣщо върху законопроекта даденъ намъ на разгѣждане отъ правителството за съкровищнитѣ бонове, но отъ изказаното отъ г-на Ризова стана ясенъ въпроса, и безъ да трѣба да се говори повече нататкъ. Най-напрѣдъ, съ първата глава тукъ на този проектъ се иска преискурентъ на нѣколко милиона, и азъ не зная защо се искатъ тия милиони, когато отъ само себе се оборва, че нѣма, нужда отъ тѣхъ. По-напрѣдъ като гласувахме за направата на желѣзницата, ние не приехме въ Събранието, а и не можеше да се приеме споредъ специалнитѣ изслѣдвания, направени миналата година и споредъ които предполагаше самъ г-нъ Министра да стане много по-евтина линията, ние не приехме да става заемъ, тъй като самъ г-нъ Министра каза, че нѣма и да се прави до като се не произнесе Народното Събрание. За това, нѣма нужда сега да се вотира такава сума, защото г-нъ Министръ казваше още, че заема може да стане по-евтинъ. За заема отъ 17 милиона, които спомѣнува г-нъ Министра, за тѣхъ мисля бѣше спомѣналъ и миналата година, да се взематъ отъ резервния фондъ, та за това и за тѣхъ нѣма нужда сега да вотираме, защото г-нъ Министра не ни предложи нищо за положението на резервния фондъ, какъ стои да ли е исхарченъ. Преди да се произнесемъ, трѣбва ли да се приеме тоя законопроектъ или не, г-нъ М-стра трѣбваше да напрази едно поне извлечение да представеше и да ни каже колко пари сѣ исхарчени. Истина, каза, но той ни каза само така изцѣло; но това сѣ нищо се не оправдава. Може би г-нъ Министра да ги не знае, но ние народнитѣ представители трѣбва да знаемъ това, защото предстои работата за пари, а не за друго. Сега токо тъй отведнѣжъ като кажемъ, че тия 17 милиона франка трѣба да се взематъ отъ резервния фондъ и като притуримъ 6 милиона за да платимъ 5 милиона лихва, като исхвърлимъ и тѣхъ отъ цѣлата сума, тогава оставатъ само 28 милиона да се взематъ отъ този фондъ, а останалитѣ 2 милиона да се заематъ, съ проценти, разбира се, като свърхсметенъ кредитъ, за които не можемъ да откажемъ.

Отъ друга страна, като глѣдамъ тукъ приходитѣ, които има да се събератъ отъ недоборитѣ, както и тия, които има да предложимъ за напрѣдъ, тогава нѣма отъ какво да се плашимъ, че имаме да даваме, защото каза се твърдѣ ясно, че ни оставатъ 20 милиона и толкозъ пари отъ резервния фондъ, които пари, ако ги имаме, както каза г-нъ финансовий Министръ, и ги счита за сигурни, тогава защо ни е заемъ? Заради туй, ако така г-нъ Министра расчита, нека по-ясно се произнесе; ако счита, че тия приходи сѣ сигурни, защо се съмнява въ тѣхъ? Или че сѣ останали може би да се събиратъ отъ изгорѣли къщи, отъ запустели къщи и отъ София; ако това иска да каже, че такива недобори имаме, азъ се просто чудя, ако само това иска да каже. Отъ друга страна глѣдаме всички, че което предложатъ на населението въ страната приематъ го хората, и всичко, което длѣжатъ си го внесохъ, а

ония, които иматъ най-много не сѣ внесли нищо; именно които сѣ взимали по 500 хиляди франка, и има да даватъ толкозъ много, тѣ не сѣ внесли нищо, както и тия, които злоупотрѣбиха народната пара.

Заради това, азъ не могъ да се съглася за да се произнесе за приеманieto на тоя законопроектъ, и запазвамъ си правото да говоря по-послѣ.

Хр. П. Никифоровъ: Г-да представители! Повече отъ това, което желаяхъ да възразя на г-на Ризова, г-нъ Министръ Президентъ го направи. Незная, испусналъ ли е да каже и други възражения или не, но чини ми се, че по-добър ще бждеше да се разяснеше по-добър.

Когато г-нъ Ризовъ стана да говори, мислѣхъ, че той ще говори по принципъ. Азъ разбирамъ принципа тукъ това: — трѣбва ли тая сума 30 или 17 милиона, — защото е казано максимумъ, — трѣбва ли да се набави чрѣзъ издаване на съкровищни бонове, или окончателенъ заемъ да се сключи? Споредъ мене въ това именно се съдържа принципа на тоя законопроектъ. Г-нъ Ризовъ нищо подобно не каза, и азъ нѣма да говоря по това, защото, до нѣкъдъ г-нъ Министръ Президентъ разрѣши тоя въпросъ. Азъ ще се помѣча да оборя нѣкои и други отъ мнѣнията на г-на Ризова по тоя законопроектъ, за въ полза на проекта. Той, г-нъ Ризовъ каза, че втория членъ на тоя законопроектъ не би могълъ да се изпълни. За доказателство на това той ни наведе, че тъй като съкровищнитѣ бонове щѣли да се издадѣтъ само за една година, то слѣдъ истичанието на тоя срокъ, хазната или правителството не щѣло било да има отъ гдѣ да земе за да се исплатятъ тия пари, тъй като приходитѣ, които сѣ останали да се събиратъ, били, тъй да се каже, не сигурни. За доказателство на това изброи, че не събранитѣ отъ Сѣверна и Южна България недобори отъ нѣколко милиони престанали да се внасятъ и не могли да се събиратъ отъ денятъ 6 Септемврий мин. 1885 год. слѣдъ станалия превратъ. Заради туй, наведе, че суммитѣ обозначени въ пунктовѣ или номерата 5, 6, 7, 8 и 9 му сѣ чиняло, че не били никакъ сигурни; т. е. нѣмало никакъ да се съберѣтъ. Истина, има нѣкои и други нѣща отъ тия, въ които съмъ и азъ съгласенъ, но не и на пълно въ всичкитѣ, които той приведе. Той забрави обаче да каже, че указаната тукъ въ пунктъ 6 сума отъ 4,500,000 лева за неутвърденитѣ оклади за 1885 год., т. е. при тая сума и въ слѣдующата година ще се прибавятъ и за 1886 и 1887 години, и забрави, че тия недобори сѣ до 1-й Мартъ 1886 год. само за Сѣв. България, когато пакъ боноветѣ ще се издаватъ сега или прѣзъ 1887 г. и тѣ ще се исплатятъ отъ суммитѣ, които ще постѣпятъ презъ 1886 и 1887 год. При това, тукъ не се представени и другитѣ приходи, които държавата има. Тукъ сѣ отбѣлѣжени само, тъй да се каже, прямитѣ даждия; косвеннитѣ даждия не сѣ никакъ прибавени. Предварително азъ това казахъ само за допълнение. Но за да наредимъ главния начинъ за исплащанieto на боноветѣ, самъ г-нъ Министра каза, какъ мисли да направи; и азъ напълно съмъ съгласенъ, че много право е да си набавимъ 10, 17, 20 милиона лева или колкото и да сѣ чрезъ съкровищни бонове, отъ колкото да се сключва заемъ на бързо, за който още не сме готови. И казвамъ, заради това по-добър е да си набавимъ сами тая сума, защото имаме задължения за изпълнение, и които не можемъ да отлагаме, а трѣбва напотивъ да изпълнимъ.

Г-нъ Ризовъ наведе още, че г-нъ Министръ Президентъ казалъ билъ нѣкога, че ималъ съ 5% въ джоба си, не знаа какъвъ заемъ и резервенъ фондъ 10,000,000 лева. Г-нъ Министра на това отговори, и азъ също отговарямъ, че дѣйствително, когато вотирахме закона за постройката на желѣзницата Царибродъ—София—Вакарелъ, не знаяхме че ще имаме война.

Подиръ това, което г-нъ Министра на Финанситѣ иска за издаването на тия бонове, за излишно считамъ повече да се простирамъ, защото нѣма нужда за повече да се говори.

М-ръ Каравеловъ: Азъ щѣхъ да кажа за резервния фондъ, за който се толкозъ говори, че той е исчерпанъ; 22 милиона сѣ вече исчерпани; това трѣбва да го знаете. Значи, за резервния фондъ като въпросъ сега не може и да се говори вече, за което г-нъ Дуковъ не трѣбваше толкозъ да разказва, но за това, че има недобори, които не ще се събержтъ, ето за кое повече трѣбваше той да говори. Но азъ ще кажа, по принципъ щомъ вие рѣшавате да издавате бонове, рѣшавате че заемате. Но вие предполагате непрѣменно, че ще исплащате боноветѣ съ данѣцитѣ; предупреждавамъ ви, че бонове не могатъ да се исплащатъ съ данѣци. Съ тѣхъ ние трѣбва щото по-скоро да исплатимъ реквизициитѣ, и може би ще земемъ и резервнитѣ; а заемъ за други капитални нѣща ще се употреби; предупреждавамъ ви още отъ сега, че заемъ не може да се прави за исплащане реквизиции, а за други капитални нѣща, които ще трѣбватъ — за желѣзницата. Желателно е обаче да не става заемъ за такива малки вътрѣшни потребности, а заемъ, ако ще става, да стане за капитални нѣща, като за желѣзницата и пр.

Ризовъ: Незная защо, както г-нъ Министра, също така и г-нъ Никифоровъ желаятъ, щото безъ г-на М-ра да каже какво мисли въ бѣдѣще да прави, искатъ да сключимъ заемъ, когато напротивъ туй именно съмъ желалъ да зная и въ тая смисълъ говорихъ по искания кредитъ, а не друго, като съмъ желалъ да зная какъ мисли да направи г-нъ М-ра. Но слѣдъ приведенитѣ сега негови обяснения, разбира се малко по друго положение се създава, за което искамъ и да говоря.

Г-нъ М-ръ на Финанситѣ поддържа двѣ положения; първото е, че по-добъръ е да се прави за капитални сумми, като за желѣзници, и тия сумми да бѣдѣтъ зети отъ отъжнѣ, отъ колкото да се прави вътрѣшенъ заемъ съ краткъ срокъ за реквизиции, за исплащане единъ дългъ, които отъ страна на Министерството е вече направенъ. Мене ми се струва г-нъ М-ра грѣши въ това. Азъ като говорихъ, изобщо говорихъ, че не съмъ противъ мисълта да се сключи държавенъ заемъ въ извѣстенъ размѣръ сега или по-късно, но само искахъ да кажа, че това да стане въ подобри условия, когато могатъ да се намѣрятъ. Азъ не съмъ също съгласенъ, че щомъ кредита отъ 30 милиона остава на 17 или 18 милиона, има възможность да се направи единъ заграниченъ заемъ, че съществува голѣма опасность. Тая опасность е тая, че и тия съкровищни бонове, когато имъ истече срока, слѣдъ нѣколко години, даже ако трѣбва да се земе страненъ заемъ, нѣма да се продаждѣ al-pagi. Нѣка ни увѣри въ това г-нъ М-ра, че и слѣдъ истичанието на срока, тия бонове, нѣма да ги продаде правителството al-pagi, и че тия бонове al-pagi, когато трѣбва да се направи заемъ, не ще паднѣтъ много по-долу. Ако г-нъ М-ра гарантира, че боноветѣ и подиръ това ще иматъ своята номинална цѣна, тогава разбира се, нѣмамъ нищо противъ това. Азъ съмъ

противъ всѣки външенъ дългъ, когато има възможность да се направи вътрѣшенъ, а съ вътрѣшния заемъ лесно можемъ да се справимъ, и не знаа защо да се прави външенъ заемъ, толкозъ повече, че ще трѣбва и другъ заемъ да правимъ по-траенъ и както М-ра каза съ по-удобни условия.

Ето защо азъ пакъ настоявамъ, щото тоя способъ, който г-нъ Финансовий Министръ търси, щото заема, който иска, да замени съ другъ заемъ, е способъ, който по напредъ казахъ, именно да стане у насъ тоя заемъ. Именно суммитѣ длѣжими за реквизициитѣ да се покриятъ отъ резервния фондъ, както и г-нъ М-ра каза, че тѣ ще се покриятъ отъ тоя фондъ. И въ заключение ще кажъ, че нѣма съ тоя резервенъ фондъ да се направи желѣзницата, а срѣщу реквизициитѣ да се задържатъ 7 или 8 милиона франка, а ония да се употребѣжтъ за направата на желѣзницата Царибродъ—София—Вакарелъ, споредъ чл. чл. 7 и 8 отъ закона за направата на тая линия.

Сега слѣдъ тия обяснения нѣма да отговарямъ на г-на Никифорова, който само повтори думитѣ на г-на М-ра, като мисляше, че говори по редовния бюджетъ. Ето защо мисля, г-нъ Финансовий Министръ ще направи много хубаво да дръпне тоя законопроектъ и да внесе новъ, щото съгласно чл. чл. 7, 8, 9 и 10 отъ закона за постройката на желѣзницата, да се иска сключването на единъ заемъ отъ 7, 8 милиона лева, а колкото за отстъпка, да се посрѣщнатъ отъ суммитѣ на резервния фондъ.

М-ръ Каравеловъ: Азъ немога да разбера. Отъ мене искатъ 17,000,000 франка за направата на желѣзницата Царибродъ—София—Вакарелъ. Наистина, ако и да ми позволите да издавамъ съкровищни бонове, до есенъ може да потребватъ 6, 7 или 8 милиона, но изведнашъ се измѣнява законопроектъ, трѣбва да обезпечимъ направата на желѣзницата. Отъ насъ дружеството иска пари. Искатъ и други 10 милиона. Да дадеме хартия, — както казватъ нѣкой — и тая хартия да приематъ ковчежничествата, та по тоя начинъ да направимъ вътрѣшенъ заемъ — това не мога да разбера. Ако е въпросъ да продаваме хартията — това не мога да разбера. Какъ ще дадемъ на хората хартия, когато тѣ искатъ не хартия, а пари. Днесъ се рѣшаватъ два въпроса: Първо да обезпечимъ желѣзницата съ пари, а не съ хартия, — защото сме пазариле да плащаме въ пари — и второ, да исплатимъ 10 милиона лева за реквизицията, не въ хартия, а въ пари. Какво ще направимъ съ това, ако направимъ вътрѣшенъ заемъ? Да кажемъ на хората: дайте си паритѣ? Да наложимъ на всички български граждани по три напалеона, това ли значи да направимъ вътрѣшенъ заемъ? Ако дѣйствително въ нашия народъ се намиратъ толкова пари, щото да може да се направи вътрѣшенъ заемъ, то може да се разглѣда тукъ единъ проектъ за издаването на други бонове, но не съкровищни, а облигации, които да иматъ срокъ 30—40 години и отъ тѣхъ хората могатъ да купатъ. Ако може тѣхъ да справимъ, то слава Богу; но да издадемъ — както искатъ нѣкой съкровищни бонове за една година, когато народа иска пари, а не бонове, които подиръ една година да се връщатъ въ ковчежничеството — не знаа каква операция може да стане. Не разбирамъ, — по съвѣсть казвамъ — и желалъ бихъ по нататѣкъ да изслушамъ и други мнѣния, за да разбера.

Н. Мановъ: Г-да представители! Подлѣжи разискванието, да се приеме или не по принципъ, внесенъ отъ г-на Министра

на Финансиитѣ проектъ за издаване на съкровищни бонове. Първото нѣщо, на което трѣбва да се обърне внимание, при разискването на тоя проектъ по принципъ е това, което каза г-нъ Никифоровъ. Необходимо ли е, и има ли необходима потрѣба въ настояще врѣме нашата хазна, за издаване на съкровищни бонове. Второ: ако е необходимо, ако това го изисква хазната, че непременно трѣбва да стане така, тогава вторъ въпросъ иде, до какво количество максимумъ трѣбва да се простира правото на правителството за издаването на тия бонове и на трето мѣсто се поставя трети въпросъ: за какви нужди ще се издаватъ тия бонове. Азъ още отъ сега ще кажа, че третия въпросъ е повече подробности, отколкото въпросъ принципаленъ. Ако или разрѣшимъ положително първия въпросъ, че е необходимо на държавното съкровище, или хазната се намѣрва въ такова положение, щото непременно трѣбва да се издадѣтъ държавни бонове за покриванieto на каквото и да било нужди; също ако разрѣшимъ и втория въпросъ положително, че еди въ каква сума или въ какво количество трѣбва да се издадатъ тия бонове, разбира се, че третия въпросъ остава не принципаленъ въпросъ, а въпросъ на подробности. Преди да говора понататѣкъ, ще забѣлѣжа, че г. Министра на Финансиитѣ, както чухте, обяви предъ цѣлото Събрание, че за ония пари, които сѣ поставени въ проекта за Руссе—Варненската желѣзница ще се разисква, когато му дойде врѣмето. Съ това заявление на г-на Министра считамъ, че тоя кредитъ вече липсва. Щомъ е това така изведнажъ дохожда въпросътъ, трѣбва ли ни пари, или имаме пари и не трѣбватъ бонове. Мене ми се струва на всички ви е извѣстно, какви врѣмена прекара нашето отечество, и всички тѣ знаете, че дѣйствително готовитѣ пари сѣ изчерпани. Отъ 6 Септемврий насамъ по съединението и по войната готовитѣ пари сѣ изчерпиха. Ако готови пари нѣма, тогава имаме ли нужда да разискваме за пари? Всички знаете, че е нужно и трѣбва да намѣримъ пари.

Тукъ се говори за желѣзница Царибродъ-Вакарелъ. Тая желѣзнопътна линия е на построяване, прави се и пари сѣ необходими, а споредъ закона, който сме вотирали, трѣбва да се плаща. Работата, която се изработи, трѣбва да се плаща. Ще каже 17,000,000 щомъ погледне човѣкъ на работата сѣ необходими — трѣбватъ значи. И даже за другитѣ 30,000,000, като се исключатъ 11,000,000, тоже сѣ потрѣбни и мисля намъ може да потрѣбватъ и повече пари. Така щото нуждата, да ли правителството трѣбва да издаде съкровищни бонове се установява щомъ земемъ предъ видъ финансовото ни положение и събитията, които прекарахме и които изчерпиха нашитѣ готови пари. Цифрата или суммата, която правителството иска, ми се види не особено голѣма, толкова повече когато сѣ изтеглени 11,363,050 лева, а оставатъ нѣщо около 18,000,000 и нѣколко стотини хиляди. Въ такъвъ случай мене ми се струва, нѣма защо да се боимъ, да приемемъ проекта по принципъ, и да го пратимъ на комисия за да го разгѣда, или поне да го разрѣшимъ сами, ако Събранието намѣрва за необходимо. Едно нѣщо, което се хвърля въ очи е това само, че въ закона, когото сме вотирали за желѣзницата Царибродъ-Вакарелъ, лихвата е опредѣлена. Тамъ е казано, че лихвата трѣбва да бѣде 5%. Това е изрично опредѣлено. Днесъ съ тоя проектъ туй положително се измѣнява. Тѣй като суммитѣ, които ще бѣдѣтъ дадени за тая желѣзнопътна линия сѣ внесени въ тоя проектъ, а отъ друга страна въ тоя проектъ стои чл 3,

който неопредѣля изрично лихвата, а казва, че лихвата ще се установи отъ финансовия Министръ, както и други нѣкои нѣща; азъ мисля, че това е най главното. Тукъ е въпросъ г. Министра на Финансиитѣ ако може да каже, до каква лихва ще даде за тоя кредитъ, защото ми се струва, че тоя въпросъ е доста важенъ. Ако миналата година сме имали възможность да получимъ пари съ 5% лихва, да ли сега не ще бѣде много по голѣма лихвата, и да ли Нар. Събрание ще предостави това право на Министерството или на М-ра на Финансиитѣ, да опредѣли лихвата, каквато ще намѣри за полѣзно, както се изразява въ мотивитѣ, че ще запази интереситѣ на съкровището. Освѣнъ това подига се въпросъ, както стои въ самия проектъ, върху срокътъ на записитѣ. Г. Ризовъ казваше, че въ тоя срокъ не ще да може да се отговори, т. е. не ще може да се плататъ тия записи и щѣло да произлѣзе много голѣмо зло. Като се казва, че боноветѣ ще се издаватъ споредъ нуждитѣ на правителството, правителството ще издаде тая година бонове за 3,000,000 лева — ако не потрѣбватъ всичкитѣ защото това е въпросъ, може да потрѣбватъ всичкитѣ, но може и да не потрѣбватъ. Може отъ тоя заемъ само 4 да потрѣбва и за тая частъ, която ще е необходима, за нея само правителството ще издаде бонове. Въ продължение на една година ще се заменатъ или съ издаването на други облигации, или ще се погасатъ съ даване срѣщу тѣхъ златни пари; така щото тоя членъ не предполага, че изеднажъ ще се истѣглятъ. Може би въ свѣршѣка или въ края на годината, правителството да се види въ нужда да исплаща всичкитѣ заеми наеднажъ. Тѣй като правението заеми по тоя начинъ е много по-сгодно, мисля нѣма защо да не се приеме представения въ проекта начинъ. Освѣнъ това, г-да представители, ще обърна вниманието ви върху това. Именно въ самия проектъ или въ мотивитѣ е казано това: «отъ друга страна за поерѣщанieto на случайноститѣ, не може да се облѣгаме на изчерпани каси». Случайности за насъ е имало, има, а може би да ги има и за дълго. При тия думи азъ разбирамъ много нѣща. Работи, които може сега не ни идатъ никакъ на умъ, а утрѣ може да станатъ факти. И мене ми се струва, че правителството би трѣбвало да има всички срѣдства на рѣка за да се поерѣщнатъ случайноститѣ. Азъ виждамъ въ това нѣщо туй, че, ако не се изхарчатъ, всичкитѣ пари, за правението на желѣзницата, то тия пари може да се намиратъ въ рѣцѣтъ на правителството за всѣ какви случайности.

Ето защо ми се струва, че добръ ще направи правителството, да се държи на щрекъ за всички случайности, защото у насъ случайноститѣ сѣ много и така изникнуватъ, щото човѣкъ не може да ги предвиди, а пакъ отъ друга страна може да се случи, щото средствата на страната да бѣдѣтъ ангажирани.

Ми се струва, г-да представители, че подиръ тия обяснения, които станаха, отъ една страна отъ говорението на г-на Ризова, а отъ друга отъ отговора на г-на Министра на Финансиитѣ въпроса е обясненъ. Нѣма да отида до 14 чл. на правилника — не бойте се. Не обичамъ да го упражнявамъ. Но като казвамъ това вѣрвамъ, че всички ще се съгласите да се приеме законопроекта така по принципъ, като се има предъ видъ това, че колкото се отnosi до предложението за 11-тѣ милиона за Руссе-Варненската желѣзница, то се счита като отгѣглено отъ г-на Министра на Финансиитѣ, защото и азъ не можа да приема тоя проектъ така. Ако приемемъ проекта, както е представенъ, може да

се считаме и ангажирани, че сме разрѣшили и кредита за Руссе-Варненската желѣзница; защото, г да представители, тая желѣзница си има свои условия, има и свои нѣща, които ще бѣждатъ разгѣдвани тогава, когато се внесатъ за разискване, и преди да влѣземъ въ подробности, да разискаме да ли е полѣзна и необходима тая линия — това не е пуждно. Вѣрвамъ, че въ тия условия, които е приело правителството, не се казва, че ние се ангажираме ни най-малко въ каквото и да било.

М-ръ Каравеловъ: Азъ пакъ ще отговоря, че законопроектъ за откупуванието на Руссе-Варненската желѣзница ще се внесе, и тогава ще говоримъ. Азъ казахъ причинитѣ мисля, защо закѣсня той; тѣ сж важни. Азъ забравихъ двѣ нѣща да кажа; едното е, че отъ аргументитѣ, които се приведохъ, че настоящия законопроектъ грубо нарушавалъ другия законъ, ще кажа, че обикновенно щомъ се внесе единъ законопроектъ по единъ въпросъ, трѣбва да нарушава другия, ако такъвъ сѣществува по сѣщия въпросъ. Защото трѣбвало би да бѣде сѣщия за да не го нарушава. Тѣй щото не се плаша отъ подобни доводи. Вгору, натяква се за лихвата, да ли ще намѣримъ съ такъва лихва. Пакъ ще кажа, отъ тая страна съмъ сигуренъ, имамъ сигуранцията въ джоба си, дѣйствително. Ако щете — закрийте засѣданието . . . (Цанковъ: Да го закриемъ). Ще ви покажа писмото. Да ви направимъ утрѣ тайно засѣдание, да не мисли г-нъ Цанковъ, че съмъ лъжець. Отъ руский агентинъ имамъ писмо — искате ли да знаете? (Цанковъ: Да го видимъ). Дѣйствително не съмъ ходилъ при Патата, нито ще ходя, та не лъжа — позволете ми. (Смѣхъ).

Колкото до въпроса: защо да не опредѣлимъ максимума на лихвата, то не може да стане, защото има опасность да искатъ по него. И въ сѣкровищни бонове — да ви кажа едно нѣщо — може би г-нъ Ризовъ да се научи, — такива заеми въ всички свѣтъ се позволява; въ Англия расчитватъ паригѣ въ марки. Учрежденията, за да не спиратъ исплащанията позволява имъ се да издаватъ сѣкровищни бонове. Това е въ всички свѣтъ. Така щото не е толкова страшна думата сѣкровищни бонове. И тѣй да опредѣлимъ максимума, значи да предрѣшимъ въпроса, да искатъ хората нея цифра. Туй ще бѣде и смѣшно. Първо и първо не обезпечава, че ще намѣримъ заемъ до тая лихва именно; второ, ако би се намѣрили иначе съ по-доленъ $\%$, тогава не би смѣли по-долѣ отъ максимума. А че имаме нужда отъ пари, въ това сте се увѣрили отъ самия докладъ. По войната кредититѣ се исчерпаха; недоборитѣ не можаха да се събератъ. Може ли война да се води и желѣзница да се прави?

Н. Шивачевъ: (Отъ трибуната). Г-да! Намъ е предложень законопроектъ, съ който се утвърждава единъ заемъ, или както го нарича г-нъ Министръ на Финанситѣ, сѣкровищни бонове отъ 30 милиона лева. Отъ обясненията на г-на Министра и отъ самия му докладъ излиза съвършенна противозаключност. Г-нъ Министръ казва, че около 11.500,000 л. стъ тая сума, която иска, ще сж за първия вносъ, споредъ чл. 2 отъ условията, за откупуванието Руссе-Варненската желѣзница, и лихвата и погашението въ едно, до края на тая година. При това самъ той каза, че нѣма никаква случайност и тия сумми не били необходими. Благодарение на тия случайности, които сж твърдѣ много въ г-на Финансовия Министръ, може-би отъ части да се дължи и нашето настояще финансово положение. Знаемъ ние, че г-нъ Финансовия Министръ е казалъ, относително заема, когато се вотира закона за на-

правата на желѣзницата Цариградъ—София—Вакарелъ, че има въ джоба си извѣстно количество милиони левове, съ извѣстенъ $\%$ лихва, и благодарение, че Нар. Събрание имаше пълно довѣрие въ него, отъ което и сега той се ползува, утвърди заема за направата на желѣзницата. Тогавашиятъ Финансовъ Министръ, и сега е единъ и сѣщия. Тоя сѣщия Министръ, при едно нормално врѣме, когато хазната бѣше пълна, слѣдователно нашия кредитъ бѣше по-голямъ, самъ той направи предложение да се гласуватъ нѣколко члена въ закона за направата на желѣзницата Цариградъ—София—Вакарелъ, за извѣстенъ заемъ. Тоя заемъ, както се види, бѣше да се издаватъ облигации отъ правителството, които да се купуватъ по нормалната имъ стойностъ, и лихвата на погашението имъ се опредѣли 5%. Освѣнъ тая сума, въ тоя законъ е казано, че достоуважаемия Финансовъ Министръ ще вземе 3 милиона лева отъ бюджета за 1885 год., 3 — отъ бюджета на настоящата год., 5 — отъ резервния фондъ, — останалата въ заемъ. Слѣдователно споредъ самото мнѣние и прието рѣшение на Нар. Събрание излиза, че 11 мил. лева у насъ трѣбва да сж готови. Но днесъ г-нъ Финансовия Министръ, като излиза съ настоящия законопроектъ за сѣкровищнитѣ бонове, казва, че е необходима суммата 11 мил. лева, за направата на тая сѣщата линия. Пита се: гдѣ сж ония 11 мил. лева, за които г-нъ Министръ предполагаше? (Смѣхъ. Гласове: Излѣзъ ги е . . . Други. На Сливница отидоха).

Искамъ да кажа, че г-нъ Министръ Каравеловъ е доста способенъ за да може въ всеки моментъ да представя тѣй работитѣ, щото да прокарава законопроектитѣ си. Ако той каза, че има въ джоба си заема, защо го не направи, когато Нар. Събрание бѣше му дало право. Не само това, но както виждамъ, тукъ има една доста хитра уловка . . . (Гласове: Прилично говорете!) Нар. Събрание преди да е приело нѣкакво задължение за Руссе-Варненската желѣзница, г-нъ Министръ изведнажъ излиза и казва, че му трѣбватъ и 11 мил. лева за откупуванието на тая желѣзница. Споредъ 103 чл. отъ Конституцията, Министра на Финанситѣ не може да предлага никаква сума въ бюджета или да иска такъва преди рѣшението на Нар. Събрание. Слѣдователно, той трѣбваше да внесе законопроектъ за откупуванието на тая линия, и ако се произнесеше Нар. Събрание утвърдително, само тогава можеше той да турне тая сума въ бюджета. Освѣнъ това г-нъ Министръ на Финанситѣ се е постаралъ да направи единъ балансъ за нашето финансово положение. Тука въ «дебита», въ § 1 има една сума отъ 3.052,222 лева дългъ на бившата Румелия къмъ Османската банка. И за това ще забѣлжа, че за да можеше г-нъ Министръ на Финанситѣ да турне и тая сума въ бюджета, е необходимо рѣшението на Нар. Събрание, именно това Събрание, което представлява двѣтъ Бѣлгарии, благодарение на съединението, което, споредъ тронното слово, стана. (Смѣхъ). Трѣбваше да се признае напредъ тоя дългъ. Слѣдователно суммата отъ 3 милиона и толкова хиляди лева не можеше да се турне въ бюджета. § 2 отъ дебитата сѣщо е за дългъ на Румелия къмъ портата отъ 2 милиона и только хиляди лева. И съ него не трѣбваше тѣй сѣщо да се постъпи. Споредъ Цариградската конференция тия въпроси — финансовитѣ — ще разрѣши особна една коммисия. До колкото зная никаква подобна коммисия не е била, нито е рѣшено отъ нѣкаде да ли нашето правителство ще плаща тая сума. Дългътъ къмъ Руссия, за който сѣщо се споменува въ

бюджета, е такъв, който по извѣстно число се плаща всѣка година, всѣка година се предвижда въ бюджета. И другитѣ сумми предвидени тукъ сж расходи, които може би Нар. Събрание знае, разрѣшени сж. Но за другитѣ, то нѣма рѣшение, та длъжностъ на г-на Министра бѣше предварително да ги представи на удобрението на Нар. Събрание и само тогава да ги внесе въ бюджета. И тогава само да представеше тоя законопроектъ за заемъ отъ 30 милиона лева.

Но не е само това. Г-нъ Финансовия Министръ трѣбваше да пресмѣтне изведнажъ финансовото положение, да види отъ колко именно милиона лева имаше нужда за заемъ, та да ни представеше единъ общъ законопроектъ за тоя заемъ, а не по едно законопроектче: сега едно за 5 милиона, утрѣ друго за 10 мил. лева и т. н.

Въ чл. 1 отъ законопроекта, когато разискваме се говори първо за 17 мил. лева за направата на желѣзницата Царибродъ — София — Вакарелъ, — сумма, за която вече Нар. Събрание се е произнесло съ единъ законъ. Що се касае до другитѣ сумми, въ буквитѣ б и в, самъ г-нъ Министръ каза, че понеже се явило нѣкакво препятствие отъ страна на експлоатацията на желѣзницата, то, каза, тия сумми на-дали ще има нужда сега да се плащатъ. Съ една рѣчь, за първата сумма има законъ, за втората — нѣма толкова нужда. Освѣнъ това, чини ми се, едва ли ще има нужда да се говори по втория членъ, защото г-нъ Министръ, съ своя голѣмъ кредитъ, ни каза, че ще намѣри заемъ. Но да ли тия съкровищни бонове, или както той ги нарича — *bon du tresor* — да ли ще може той да ги продава съ номиналната имъ стойностъ — то е въпросъ. Може да се съмнѣваме отъ самитѣ думи на г-на Министра и отъ неговитѣ дѣла, които имамъ честъ да ги зная отъ двѣ години насамъ. (Смѣхъ. Нѣкои гласове: Лѣженъ). Въ единъ по-долень членъ г-нъ Министръ иска отворено право да може да намѣри заема съ каквато лихва може. Той може да каже сега, че ще намѣри по 1%, а послѣ ще каже, не можахъ да намѣра както се надѣхъ, намѣрихъ по 15%. Самъ той прочее нѣма надѣжда, че ще получи и заемъ, пакъ да ли ще може да продаде и боноветѣ по номиналната имъ стойностъ? Чл. 3 тоже е не състоятеленъ... (Смѣхъ) защото самъ той щѣлъ да опредѣли формата на боноветѣ и другитѣ условия. Ако г-нъ Министръ имаше надѣжда, че ще може да продаде тия бонове по извѣстна цѣна и лихва, бѣше длъженъ да направи своя законопроектъ по-пространенъ и всичко което се приема отъ Нар. Събрание да е длъженъ да изпълни; но както казахъ и по-рано не е направилъ, защото нѣма никаква вѣра, че ще извърши всичко това тѣй, както се надѣе. Вѣроятно на нѣкои се видятъ смѣшни моитѣ възражения, но трѣбва да знаемъ, че първия шагъ е да правимъ заемъ, трѣбва да мѣримъ положението си. Тия 30 мил. лева бонове, трѣбва да знаемъ, ще носатъ лихва, ще бѣдѣтъ обязательенъ дългъ въ ежегодния бюджетъ. Даже струва ми се още и заема, за който законопроектъ може би ще се внесе скоро, ще качи бюджета съ лихвата, тогава мисля нѣма да разсѣждаваме тѣй леко, както сега.

За това, г-да, моето мнѣние е да се обсъди зрѣло по тоя законопроектъ. Предъ видъ разясненията на г-на Министра и г-да ораторитѣ, трѣбва да отхвърлимъ законопроекта, да искаме отъ г-на Министра да ни представи потрѣбна вѣдомость за положението ни въ финансово отношение, да знаемъ именно колко милиона ни трѣбватъ за заемъ, та Нар. Събрание изведнажъ да

вотира цѣлата сумма. Щомъ имаме нужди, разбира се, трѣбва да направимъ заемъ, но, по крайней мѣрѣ, тоя да стане изведнажъ.

Тия обяснения за 2 и 3 чл., сж и за 4 и 5. Колкото за чл. 6, за отмѣнението на членовѣтъ отъ стария законъ, нѣма нужда отъ него, нѣма защо да се отмѣняватъ тия членове, защото г-нъ Министръ самъ каза, че има въ джоба си заема, та може да го направи просто, а Нар. Събрание и нѣма да се повръща отъ своето рѣшение.

Това е моето мнѣние, и вѣрвамъ, че Нар. Събрание ще го одобри, ако покрайней мѣрѣ нѣма желание и е въодушевлено да се освѣтѣва. Г-нъ Министръ ако е човѣкъ не погрѣшенъ и предлага да се приеме законопроекта, то е друго, ако ще Нар. Събрание може да го приеме; а азъ за своитѣ дѣла, като представителъ на една околия, която тоже ще плаща, като отговарямъ, чини ми се, право имамъ да кажа думата си. Остава на г-на Стамболова и той да каже своето. (Смѣхъ).

Др. Цанковъ: Г-да представители! Тоя законопроектъ азъ не го приемамъ и искамъ да го отхвърлите, именно, че тоя заемъ се иска съ записи. Исканъ г. М-ръ да го приемемъ съ записи, както и реквизицията съ записи. Азъ мисля, че заема за желѣзницата всички сме съгласни, че сме вотирали въ закона и трѣбва да се платѣтъ тия мил. л. Но не съмъ за това — да издава правителството сенети, че знаемъ какъ е въ търговскитѣ дѣла: когато единъ купува съ записи, взема стоката съ по голѣма цѣна, отъ колкото е съ пешинъ пари. Именно да се отхвърли законопроекта за това, за да се направи чистъ заемъ, да му опредѣлимъ лихвата. Пакъ и напредъ му дадохме заемъ да напредва, за това иска сега това Друго нѣщо да забѣлѣжа. Каза се отъ одного, че ако се приеме законопроекта, ще исплати и реквизицията. Струва ми се както за желѣзницата направихме, разрѣшихме на правителството да направи заемъ въ пари, сжщо и за реквизицията да направи, за да дадемъ способъ на народа да може да направи. Знаете колко е той загубилъ отъ работата си и колко е платилъ като е изгубилъ отъ всѣки день. За това реквизицията трѣбва да се плати, но въ пари. А споредъ законопроекта на г. М-ра нѣма да се исплати до 5 години, че споредъ него ще се плаща отъ недоборитѣ, 16 мил. на Княжеството, 9 мил. на Румелия. Вие знаете твърдѣ добръ, че отъ всѣка ваша околия се искатъ твърдѣ много пари за недобори, но тия се основаватъ на пѣсъка. (Смѣхъ) Моля ви и азъ съмъ билъ Министръ и зная по-добръ отъ г. Стамболова. Всѣка една околия има да плаща и правителството всѣка година минава на тефтеритѣ, пакъ нѣма отъ кого да вземе. За това да не се надѣятъ г. М. Велевъ и други, че тоя законопроектъ като се приема, ще се направи заемъ и ще се исплатятъ реквизициитѣ. За това на мнѣние съмъ г. М-ръ на Финансиитѣ трѣбва да направи своя законопроектъ, като турне за желѣзницата 17 мил. и за реквизициитѣ 10 мил., да се направи заемъ. Колкото за другитѣ нужди, ако има повече, ако иска правителството, да представи другъ законопроектъ. Ето моето мнѣние, да помолимъ г-на М-ра да си отгѣгли тоя законопроектъ и да представи другъ за чистъ заемъ, съ пари, че съ записи много по-више лихва трѣбва да се плати. Когато е чистъ заемъ баремъ ще го знаемъ колко е и защо е.

М-ръ Каравеловъ: Азъ бихъ молилъ положително Нар. Събрание, никога, до гдѣго има други срѣдства чрѣзъ които могатъ да се намѣратъ пари, да не прави заемъ дългосроченъ за испла-

шание на реквизицията. Казахъ защо не може да направимъ сега такъв заемъ. Защото какъвто заемъ да направимъ, може да се направи съ негодни условия и щомъ е тъй, щомъ се продължава исплащането до 30 години, това не малко вредително ще се отзове на съкровището. Bon de tresor е за 3, 4, 5 мѣсеци или една година. Ако направимъ заемъ отъ 5,000,000 фр. чрезъ bon de tresor даже и 1% да се плати повече, като пресмѣнемъ лихвата не ще бѣде голѣма. Какво ще пострада казначейството ако се плати 1/2 % повече? Но ако направимъ дългосроченъ заемъ съ единъ на % повече, като се продължава 30 год. и като се смѣта лихвата, става много. Ако е 1,000,000 фр. ще израсте 30,000,000. Такава погрѣшка въ единъ заемъ се отзовава много и на съкровището. Вѣрвамъ, че при такива условия, за искание да правимъ заемъ, ще бѣде погрѣшка. Още по-малко ще си има мѣстото реквизицията да се плаща съ заемъ. Да се не безпокои г. Цанковъ, защото съмъ се распоредилъ всичкитѣ еснафски реквизиции да се исплатятъ. (Д. Цанковъ: Отъ гдѣ е?) Има въ ковчежничеството отъ 4 до 5,000,000 лева. Ако е показано до първи Юния, че сж постѣпили 2,000,000 лева отъ беглика, то въ непродължително врѣме тѣ могатъ да станатъ 4, 5,000,000. Слѣдователно ще може да се заплати на ония хора, колкото сж нуждни. Но да плащаме съ заемъ за земенитѣ нѣща по реквизиционенъ начинъ, по врѣме на миналата война, това е лошо. Въ бѣдѣ министерството, което и да бѣде трѣбва да премисли за желѣзницитѣ и за тѣхъ да прави заемъ.

Г. Цанковъ предлага повече нѣща, да правя заеми, но азъ се отказвамъ отъ такива работи.

Д-ръ Вачевъ: Отказвамъ се.

Халачевъ: Г-да представители! . . .

В. Нейчовъ: Нѣмамъ притязания. . .

Председателъ: Нѣмате г. Нейчовъ думата. (Смѣхъ).

Халачевъ: Г-да представители! По представения законопроектъ отъ г. Министра на Финанситѣ за издаването на съкровищни бонове, говориха въ полза на законопроекта г.г. Мановъ и Никифоровъ, а противъ него говори г. Ризовъ, и ако се не лѣжа г.г. Шивачевъ, Лазаръ Дуковъ и дѣдо Цанковъ. . . . (Не чуе се. — Гласове: По-високо).

Въ рѣчта си г. Ризовъ като моли Министра на Финанситѣ г. Каравелова да отгѣгли представения си законопроектъ, славаше говорението на това, или славаше се подобря, че той съгледѣдалъ голѣми врѣди и загуби за бѣдѣщето на страната, а до нѣкъдѣ — както се разбра, — като че ли не допуца и цѣлото опропастване на страната съ издаването на нѣколко милиона лева съкровищни бонове.

Като ненамираше г. Ризовъ за практически тоя законопроектъ, даде отъ себѣ си другъ способъ, именно тоя, че 10 милиона лева да се зематъ отъ резервния фондъ, за 7 милиона допуца заемъ, а не държавни бонове и по тоя начинъ да се исплатятъ паритѣ по направата на желѣзницата Царибродъ-Вакарелъ; а за реквизицията да се издадатъ държавни бонове, нѣщо споредъ мене, което не може да бѣде ниго практично, ниго може да бѣде пригодно въ нѣкой законъ. Извѣстно е на г-да представителитѣ, че реквизицията у насъ не може да се исплаща съ бонове, защото е земена по такъвъ начинъ, щото дѣто има лице, което е дало на правителството за 10 лева реквизиция, има и лице което е дало за 60,000 лева; ще рече има лица, които сж дали цѣлия си ка-

питалъ. Ако правителството задържа 60,000 лева въ бонове на нѣкои лица, значи отъ една страна да опропаства такива лица, които сж давали реквизицията, да съсипва тѣхнитѣ капитали; а отъ друга страна да не можемъ да извадимъ полза за самата страна. За туй представения способъ отъ г-на Ризова, да се замѣни исплащането на реквизицията съ бонове, мисля Нар. Събрание нѣма да се съгласи на това, защото е способъ непрактиченъ.

Колкото се отnosi до г-на Шивачева, ще кажа, че той питаше, какво сж станали 10-тѣ милиона лева за направата на желѣзницата, които съгласно съ закона отъ 1884 год. щѣли да се зематъ отъ резервния фондъ. Наистина, само ако бѣхъ на мѣстото на Шивачева, щѣхъ да се чуда, какво сж станали тия пари. Но г-нъ Шивачевъ, вмѣсто да си топлеше гърдитѣ въ Севлиево да додеше на Сливница или Драгоманъ, щѣше да види кѣдѣ сж похарчени тия 10 милиона лева. Той като не направи това, не знае и кѣдѣ сж похарчени паритѣ.

Г-нъ Шивачевъ като говори, не говори по принципитѣ на законопроекта, но влезе до частноститѣ му. Той се втурна да разисква цѣлия бюджетъ. Питаше Министра да му каже: какви налични сумми има на страна, какво е положението на страната, питане колкото справедливо отъ г-на Шивачева, нѣ не на мѣсто. Той можеше да възбуди такива въпроси въ идущата сесия на 15 Октомврий, и като се разгледѣда бюджета за настѣпающата година, можеше да иска отчетъ за положението, въ което се намира страната, въ финансово отношение, кѣдѣ и какви пари трѣбва да се харчатъ и за какво. Но сега да задаваме такива въпроси, е отъ страна на г. Шивачева затѣгване на цѣлия въпросъ. Подирѣ съ иронически тонъ г. Шивачевъ каза, че миналата година г-нъ Каравеловъ казалъ, че ималъ пари готови въ джоба си съ 5% лихва, а сега попита той, какво е станало. После прибави, че г-нъ Каравеловъ казалъ, че само на него давали пари на вѣра, но не и на Шивачева. Дѣйствително това е тъй, и не трѣбваше г-нъ Шивачевъ да се чуди; защото ако г-нъ Каравеловъ като министръ на България може да намѣри съ 1, 3 или 5%, г-нъ Шивачевъ ако е на мѣстото му не може да намѣри 5 пари съ 100%.

Касателно до дългѣтъ на Южна България г-нъ Шивачевъ каза, че трѣбвало по-напредъ да се разрѣши исплащането на тоя дългъ. Не ли г-нъ Шивачевъ онзи день плака отъ трибуната, че Южна и Сѣвѣрна България сж едно нераздѣлно политическо тѣло; ако това е тъй, то какво по хубаво рѣшение иска отъ това, което говореше той самъ. Ако ний сме политически едно тѣло съ Южна България, то въ акривъ или пасивъ капиталитѣ ни сж наше достояние.

А пакъ това дѣто каза г-нъ Драганъ Цанковъ, че ний сме искали да задължимъ страната съ сенети, дѣйствително ще кажа, че тѣ сж сенети, но сенети държавни и съ такава лихва, каквато допуцатъ икономическитѣ финансови правила, а не чорбаджийска лихва, каквато мисли той.

Сжщо г-нъ Цанковъ каза, че реквизицията нѣмало да се исплаща отъ недоборитѣ, защото тѣ не могли да се събератъ, и той глѣда на тѣхъ като на пари, които не могатъ да се събератъ. Азъ му казвамъ, че той се лѣже, защото нѣма въ България даноплатци, които да не плащатъ, освѣнъ ако би билъ министръ г-нъ Цанковъ и заповѣдаше да се не събиратъ недоборитѣ,

тогава, не че не може съ тях да се плаща реквизицията, но нито кокошка може да се купи отъ пазара.

Като допускамъ по принципъ, че ний трѣбва да сключимъ заемъ за исплащане постройката на желѣзницата Царибродъ — София—Вакарелъ; но защото е не своєврѣменно сега да бързае съ сключванието на тоя заемъ, то да се приеме законопроекта на финансовия министръ по принципъ и да се възложи на комисия да го изучи въ едно непродължително врѣме. (Гласове: Въпроса е исчерпанъ).

Градинаровъ: Отказвамъ се.

Ив. Х. Петровъ: Г-да представители! Подлѣжи на разискване тоя законопроектъ (Не чуе се). Говори се за и противъ законопроекта и отъ всичко това се разбира, че ний като представители искаме да знаемъ положението на страната, и като го знаемъ, да пожелаемъ отъ сърдце, мисля, че много лесно ще можемъ да намѣримъ и едно лесно заключение. Споредъ мене като отъ официалната трибуна се оттегли суммата отъ 11,363,050 лева, гдѣто бѣ показана за исплащане, съгласно конвенцията съ компанията на Руссе-Варненската желѣзница и нашето правителство, една частъ отъ покупката на тая желѣзница . . (Не се чуе), мисля, че много се опростотворява въпроса. Остава сега въпроса за постройка желѣзницата Царибродъ—София—Вакарелъ. По тоя въпросъ, азъ мисля, всички сме съгласни, че тая желѣзница трѣбва да се построи. Остава само да размислимъ отъ гдѣ да вземемъ пари за нейното направяне. Нѣкои г-да представители казаха, че вмѣсто да издаваме съкровищни бонове да направимъ дългосроченъ заемъ; но въ законопроекта не се казва за заемъ, а за съкровищни бонове. Остава сега да размислимъ, кое е по-спасително за насъ отъ двѣтъ; именно кое е по-добро за приемане при сегашнитѣ обстоятелства. Съкровищнитѣ бонове издадени въ малъкъ размѣръ, нѣматъ толкова опасностъ; но издадени тѣ въ голѣмъ размѣръ могатъ да принесатъ голѣма вреда на страната. Като разглеждаме по общитѣ правила, трѣбва да се спремъ сега, (да видимъ), врѣме ли е да направимъ голѣмъ заемъ? Но тъй кито правителството не ни е представило проектъ за голѣмъ заемъ, значи, че нѣма никакви сериозни преговори съ нѣкое банково учрѣждение, и намъ не се предоставя да утвърждаваме нѣкоя спогодба за дългосроченъ заемъ. Щомъ правителството не е направило това, трѣбва да прибѣгнемъ къмъ друго срѣдство, което да може да осигури постройката на желѣзницата и безъ да е въ врѣда на интереситѣ на страната. Споредъ мене, отъ самитѣ обяснения на официалната трибуна, азъ разумѣвамъ, че сега нѣмаме нужда отъ много пари, защото имаме предъ себѣ си идущата сессия на 15 Октомврий и съмъ увѣренъ, че съкровището нѣма да пострада, ако Н. Събрание разрѣши на правителството да издаде съкровищни бонове въ малъкъ размѣръ, колкото да удовлетворятъ неотлагающата нужда на правителството. За тия съкровищни бонове нѣкои г-да представители казаха, че щѣли да се издаватъ al-pari и не зная още какво. Тоя въпросъ, мисля, е на всеѣкого познатъ. Тѣ ще се издаватъ al-pari, но ще се шкантиратъ съ по 5, 6 или 7% и загубата, която произлиза ще се счита лихва годишна и ще се вписва въ расходитѣ на текущитѣ бюджети. Като поддържамъ, че издаване на такива бонове ще бѣде по-добъръ за интереситѣ на държавата, въ смислъ на подкрѣпление на кредита, мисля, че не е хубаво да бѣде голѣма суммата на съкровищнитѣ

бонове . . . (Не чуе се). Азъ казвамъ, че правителството трѣбва да побърза да направи оня дългосроченъ заемъ, и който като го направи не мисля, че кредита на страната ще пострада. Опастността за съкровищнитѣ бонове е тая. Да предположимъ, че има издадени за 30,000,000 лева съкровищни бонове, които да иматъ срокъ за една година. Както официалната трибуна каза, исплащанieto на тия бонове ще трѣбва да става въ една година и то съ другъ заемъ, а ако тия бонове не успѣемъ да ги плащаме съ добра цѣна, то мене мя е страхъ, че колкото се качва сконтото имъ, повече злѣ ще повлияе на новия дългосроченъ заемъ и тогава ще пострада много повече съкровището, и тъй ще изгубимъ голѣмъ процентъ отъ голѣмия заемъ. За да се избѣгнатъ тия опасности, азъ мисля, че трѣбва да приемемъ този законопроектъ по принципъ, съ условие, суммата да бѣде по-малка. На комисията, на която ще се прати законопроекта за изучаване може да се остави да опредѣли каква минимумъ сума би трѣбвало за нуждитѣ на правителството, и съгласно съ това да опредѣли количеството на съкровищнитѣ бонове. Щомъ като приемемъ законопроекта съ условие, суммата да бѣде по-малка, комисията ще го разглѣда и слѣдъ разясненията, които ще ни се дадатъ отъ страна на правителството, ще опредѣлимъ оная сума, която да удовлетворява нуждитѣ на правителството по постройката на желѣзницата; а отъ друга страна да се има предъ видъ, че като не сж боноветѣ много, не ще се увеличи сконтото имъ, за да се не повлияе злоторно на сключванието на голѣмия заемъ. Пакъ повтарямъ, че е най-добъръ да приемемъ законопроекта по принципъ, съ условие, боноветѣ да бѣдѣтъ много по малко отъ 17 милиона лева, колкото ще трѣбва за удовлетворение разнискитѣ по постройката на желѣзницата Царибродъ—София—Вакарелъ до врѣмето на идущата есенъ.

Колкото се касае за реквизицията не трѣбва да мислимъ, че не може да се плати отъ недоборитѣ. Реквизицията е отъ 10 милиона лева и ако не въ растояние на 6 мѣсеци, то въ растояние на една година, ще може да се събере отъ многото недобори поне такава сума за исплащанieto ѝ. Колкото за боноветѣ, които правителството ще издаде срѣшу реквизицията, тѣ ще бѣдѣтъ съвѣтъ друга операция. Правителството като издаде тия бонове ще ги даде въ нѣкоя сигурна банка и ще земе пари да плаща реквизицията. Отъ това нѣма да пропаде ковчега освѣтъ съ исплащане една малка лихва; послѣ постепенно като събира данъцитѣ ще плаща на банката и ще си зима боноветѣ. Но правителството да не допуша истичание срока на тия бонове и ако недобори не постѣпатъ, то по-напредъ да се погрижи да направи дългосроченъ заемъ и да ги исплати.

Пакъ повтарямъ, че съмъ за законопроекта и предлагамъ да се прекратятъ дебатитѣ.

М-ръ-Президентъ: Искахъ малко да кажа, че не съмъ съгласенъ съ предложението на г-на Петрова да се издадатъ боноветѣ за по-малка сума. Казвамъ ви, че практически ние ще земемъ пари положително по-малко, защото по-самитѣ условия съ желѣзницата, ние трѣбва да исплатимъ суммата за 2, за 3 години. Но вие трѣбва да знаете, че европейцитѣ трѣбва да знаятъ, че линията е обезпечена, за да има и желѣзницата кредитъ. Тя бѣше обезпечена напредъ съ запасния фондъ, но той сега не съществува. Тукъ е въпросъ г-да за кредитъ.

Колкото за голѣмия заемъ, въпросъ е ако правимъ желѣзница, което е желателно, и когато Нар. Събрание рѣши да се направи линията отъ Шуменъ до София, отъ Бургасъ до Ямболъ и отъ Свищовъ до Нова-Загора, тогава ще се прави тоя заемъ. Но трѣбва понапредъ да се внесатъ проекти, да се приематъ и тогава да правимъ заемъ. Тукъ е въпросътъ само за тоя проектъ. А ако правителството намѣри, че е сгодно да се направатъ тия линии, ще се внесатъ законопроекта въ Нар. Събрание за направата на линиитѣ, въ които ще е казано за количеството на заема и за колко години ще бѣде той; но когато стане това, тогава ще да говоримъ по него. Намъ тукъ ни трѣбва кредитъ за сега, защото желѣзницата се работи. Но боноветѣ да бѣдѣтъ по-малко или повече, за това нѣма опасностъ. Държавнитѣ бонове нѣма да ги раздаваме по-улицитѣ. Ако издадемъ тия бонове ще ги дадемъ въ нѣкоя сигурна банка и щомъ като плащаме постоянно по една частъ отъ тѣхъ, никога тѣ нѣма да паднатъ. Нѣма да ги даваме вмѣсто жалване. По тоя въпросъ, колко да бѣде количеството на боноветѣ, за него можемъ да говоримъ по-подирѣ. Защото, положително ще ви кажа, че тоя заемъ се прави исклучително за желѣзницата Царибродъ — Вакарелъ, слѣдователно, нѣма никаква опасностъ, че ще послѣдватъ толкова много бонове, както се предполага, защото тая желѣзница трѣбваше да се направи до идущий Октомврия, но тя едва ли ще се свърши до Юлия идущата година. Деветъ мѣсеца е продължено,

Предсѣдателъ: Желаетъ ли Нар. Събрание да се говори повече по тоя въпросъ? (Не желае). Който желае, да си дигне ржката. (Никой). Значи, нѣма да се говори.

Има предложение да се препроводи въпросния законопроектъ за изучаване на финансовата комисия. Който не приема това предложение, да си дигне ржката. (Меншенство). Приема се.

(Звъни). Давамъ 10 минути отпущъ.

(Слѣдъ отпущъ).

(Звъни). Засѣданието се продължава.

Моля г-нъ секретаря да прочете законопроекта за свърхсмѣтенъ кредитъ отъ 10 милиона лева.

Секр. Н. Живковъ: (Чете):

Министерство
на
Ф И Н А Н С И Т ъ
Огд. второ
No. 28050
Юний 21 й 1886 год.
Гр. София.

До Господина Предсѣдателя на
Нар. Събрание.

Имамъ честь, да Ви моля, г-не Предсѣдателю, да направите зависящото распорѣждане да се внесе на разглеждане въ настоящата извърѣдна сессия на Нар. Събрание приложения тукъ законопроектъ за свърхсмѣтенъ кредитъ отъ 10,000,000 лева.

Министръ на Финанситѣ: Каравеловъ.

Главенъ Секретаръ: Хр. Бѣлчевъ.

Началникъ на Оѣдлението: Боевъ.

Докладъ до Нар. Събрание

относително законопроекта за свърхсмѣтенъ кредитъ отъ десетъ милиона лева.

Членъ 3-й отъ закона за реквизицията, гласуванъ на 12-й Септемврий 1885 година въ III-та извърѣдна сессия на IV Обикновенно Нар. Събрание, гласи:

«За всички зети материали и припаси ще се издаватъ нужнитѣ расписки, които ще се исплащатъ отъ правителството».

За исплащане реквизицията, стойността на която, изобщо, достига значителна една сума отъ 10,000,000 лева, правителството може да располага само свърхсмѣтнитѣ кредити, отпуснати на г-на Военния Министръ съ два закона, утвърдени съ Княжески укази отъ 13-й Септемврий 1885 год., No. No. 32 и 34, за мобилизацията на армията и за случай на война. Нѣ тия два кредита, въ размѣръ на 15,000,000 лева, сж вече израсходвани.

Тѣй, отъ петмилионния кредитъ (указъ No. 34) е израсходвано 4,985,519,04.

Огъ десетмилионния кредитъ (указъ No. 32) е израсходвано 3,802,721,37.

Всичко лева . . . 8,788,240,41.

Слѣдователно оставатъ на разположение още 6,211,759,59 лева, отъ които по голѣмата частъ сж вече ангажирани:

За транспортиране съдатитѣ по-желѣзницата въ Южна България около лева 1,391,000; порѣчки на военни припаси около 1,000,000 лева, а остатъка, около 3,820,759 лева и 59 ст., ще послужатъ за попълнение военния бюджетъ на Южна България за 1885 год., който, естествено, бѣше твърдѣ недостатъченъ за удовлетворение нуждитѣ въ военно врѣме.

Предъ видъ на това, за да може исплащането реквизицията да стане по-скоро, необходимо е да ми се разрѣши единъ кредитъ отъ 1,000,000 лева, частъ отъ който ще се употреби за разноскитѣ, които ще станатъ по привежданieto въ извѣстностъ реквизицията, както това е предвидено въ изработения отъ Министерския Съвѣтъ и утвърдения отъ ЦЕГОВО ВИСОЧЕСТВО съ указъ No. 50, отъ 24-й Мартъ 1886 год., правилникъ за начина на исплащане реквизицията.

Нужнитѣ за тоя кредитъ срѣдства ще се зематъ отъ резервния фондъ.

Считамъ за нужно при това да обясна, че около 2,500,000 лева, които постѣпватъ отъ продажбата на останалитѣ реквизиционни припаси, като храни и др. подобни, ще се запишатъ като непредвиденъ приходъ на държавата, а нѣма да се преснематъ отъ общата цифра на реквизицията.

Министръ на Финанситѣ: П. Каравеловъ.

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за свърхсмѣтенъ кредитъ отъ 10,000,000 лева.

Чл. 1. Разрѣшава се свърхсмѣтенъ кредитъ отъ десетъ милиона лева на Министра на Финанситѣ, за привеждане въ извѣстностъ и исплащане, зетата презъ послѣдната сръбско-българска война, реквизиция.

Чл. 2. Тоя кредитъ ще се отнесе къмъ бюджета за 1886 година и паритѣ ще се взематъ отъ запазенитѣ сумми».

Председателъ: Има ли нѣкой да говори по внесения законопроектъ? (Нѣма). Ако нѣма никой ще се вотира. Който не приема внесения законопроектъ за свърхсметенъ кредитъ отъ 10.000,000 лева по принципъ, да си дигне ржката. (Никой не дига). Приема се. Желаете ли Нар. Събрание да се препроводи на финансовата коммисия? (Желаете).

М-ръ Президентъ: Желателно е да се въведе редъ да не ставатъ двѣтѣ четения изведнажъ, а послѣ да се праща законопроекта на коммисията.

Азъ вѣрвамъ, че отъ 10-тѣ милиона лева ще има остатъци, но не се знае колко. Може даже и отъ втория кредитъ да остане нѣщо; но тъй или иначе тия два кредита ще покриятъ всичко.

Председателъ: Който не желае да се препроводи въ финансовата коммисия тоя законопроектъ да си дигне ржката. (Никой не дига). Значи ще се препроводи въ надлѣжната финансовата коммисия.

На дневний редъ иде избиране на коммисия за преглѣждане сметнитѣ на Нар. Събрание. Часътъ е вече 6. (Гласове: Да се избере). Който не желае да се избере сега да си дигне ржката. (Никой не дига). Значи ще се избере сега.

Дюкмеджиевъ: Г-да представители! Знаете по-напредъ, че имаше предложение отъ единъ нашъ събратъ тукъ, да се избере една коммисия да преглѣда сметнитѣ на Нар. Събрание. Тогава още казахъ, че ще направа балансъ за равномѣтката, който съмъ направилъ и съмъ го далъ на г-на председателя; а сега е желателно да се избере коммисия да преглѣда документитѣ и да ги провери.

Председателъ: Какъ желае Нар. Събрание да се избере коммисията по явно или тайно гласуване? (Гласове: По явно). Кой трѣбва да предлага лицата?

Св. Драгановъ: По-напредъ мисля да се опредѣли числото на коммисията и тогава да се рѣши по кой начинъ да се избере, да се предлагатъ лицата отъ бюрото или отъ представителитѣ. Отъ моя страна предлагамъ да бѣде седмочленна коммисията и да се предлагатъ лицата отъ бюрото. (Гласове: Прието).

Н. Мановъ: Азъ съмъ съгласенъ да се пристѣпнѣ къмъ избирането на коммисията и мисля по-добъръ ще бѣде отъ по-малко членове да състои тя. Петъ души сж достатъчни, защото колкото сж повече лицата, толкова по се замедлява работата.

Ризовъ: Най-хубаво е като има финансовата коммисия да се препроводи на нея.

Топузановъ: За числото на коммисията, било по-малко или повече, нѣма да говоря; но ще изкажа мнѣние, че не трѣбва да се предлага отъ бюрото, защото квесторитѣ сж членове отъ бюрото. Членоветѣ на коммисията, ще преглѣда сметнитѣ, да се предлагатъ отъ депутатитѣ, а не отъ бюрото. (Гласове: Прието).

Никифоровъ: Става предложение да се препрататъ сметнитѣ на финансовата коммисия за разглѣждане. Тая коммисия има и други работи, за това не трѣбва да се препращатъ сметнитѣ на нея. По-добъръ е да се избере петочленна коммисия и както каза г-нъ Топузановъ, тя да ги разглѣда.

Св. Драгановъ: Ако и да предложихъ да бѣде седмочленна коммисията, съгласявамъ се съ предложението на г-на Манова да бѣде петочленна.

Председателъ: Остава предложението на г-на Манова, да се състои коммисията отъ петъ члена. Който не е съгласенъ коммисията да състои отъ петъ члена да си дигне ржката. (Никой). Приема се.

Какъ желае Нар. Събрание: бюрото ли да предлага лицата или г-да представителитѣ? Който не желае, щото лицата да бѣдѣтъ предлагани отъ Нар. Събрание да си дигне ржката. (Меншество). Значи лицата ще бѣдѣтъ предлагани отъ Нар. Събрание.

Ив. Стояновъ: Предлагамъ г-на Ат. Каракашъ, понеже не е членъ на никоя коммисия. (Приема се).

Ст. Стояновъ: Предлагамъ г-на Георги Балкански. (Приема се).

Н. Мановъ: Предлагамъ г-нъ Грънчаровъ, който направи предложението за избиране на коммисия. (Приема се).

Никифоровъ: За членъ въ тая коммисия предлагамъ г-на Н. Манова. (Приема се).

Св. Драгановъ: За членъ въ коммисията предлагамъ г-на Ив. Хаджи Петровъ. (Приема се).

Председателъ: Слѣдователно избрахъ се петъ члена въ тая коммисия, именно: г-да Ат. Каракашъ, Г. Балкански, Грънчаровъ, Мановъ и Ив. Хаджи Петровъ.

На дневний редъ иде доклада на финансовата коммисия, върху законопроекта за издаване на 10 милиона лева банкови облигации.

Г-нъ докладчика се замолява да заеме мѣстото си.

Докл. Никифоровъ: Г-да представители! Азъ мисля най-добъръ ще бѣде да се ограничи съ прочитанието на доклада, защото законътъ е ясенъ и при приеманieto му по принципъ станаха доста разисквания. И тъй пристѣпвамъ къмъ прочитанието на самия докладъ. (Чете):

Докладъ отъ финансовата коммисия върху законопроекта за издаване облигации за 10.000,000 лева отъ Българската Нар. Банка.

Г-да Представители!

При разглѣжданieto на настоящий проектъ, върху полѣзността на който нѣмаше и не ще има никакво съмнѣние, първий въпросъ, който сп постави коммисията, бѣше, да ли тоя заемъ отъ 10.000,000 лева е своеврѣмененъ.

За да разрѣши тоя въпросъ, коммисията откажъ разиска доста внимателно изложението на мотивитѣ, съ което е придруженъ законопроекта, постара се да събере и други свѣдения отъ компетентни лица.

Отъ тия свѣдения излиза, че, ако отъ м. януарий т. г. насамъ ипотечнитѣ заеми сж порасвали съ 150,000 лева на мѣсецъ, презъ текущия мѣсецъ юний нарастванието е достигнало 200,000 лева. Ако това увеличение на тия заеми слѣдва и презъ идущитѣ мѣсеци, то частъта отъ капитала на Банката, която може да се употребнѣ за ипотечни заеми, ще се исчерпи въ три-четири мѣсеци, даже и ако предположимъ, че нѣма да се правятъ заеми на общини и земеделчески каси.

За да може обаче Банката да бѣде постоянно въ състояние да удовлетворява нуждитѣ на населението както отсамъ така и отвъдъ Балкана, нужно ѣ е да увеличи капитала си.

Отъ това комисията заключи, че тоя законопроектъ, съ който се позволява на Банката да направи единъ заемъ за увеличжение капитала си, е съвършено на врѣмето си.

Втория въпросъ, които комисията си зададе, бѣше: ще може ли Банката да сключи тоя заемъ съ условия доста сгодни, за да може и тя отъ своя страна да представи на населението значителни вигоди, като въ сѣщото врѣме и тя се не лишава отъ печалба.

Комисията мисли, г-да представители, че Българската Народна Банка трѣбва да се старае да намали до колкото е възможно лихвата и сконтото си.

На комисията се дадохъ увѣрения, че Българската Народна Банка преди да сключи каквито и да било условия за тоя заемъ, ще се отнесе до нѣколко първостепенни иностранны кредитни завѣдения и ще приеме, съ одобрението на Министерский Сѣвътъ, ония условия, които се намѣрятъ най-сгодни.

Комисията отъ своя страна е твърдо убѣдена, че Банката ще може да добие доста сгодни условия за сключванието на тоя заемъ. Това си убѣждение комисията черпи въ факта, че тоя заемъ на Банката представлява за публиката тройка гаранция. И дѣйствително за него гарантиратъ:

- 1) самия капиталъ и въобще актива на банката;
- 2) ипотекиътъ и земледѣлческиътъ касси, подъ гаранцията на които се заематъ тия пари, и
- 3) самото правителство или по-добрѣ самата държава, която споредъ чл. 2 отъ закона за банката, въ случай, че той би се намалилъ.

При тия гаранции ний смѣло можемъ да се надѣмъ, че че лихвата на тоя заемъ не ще бѣде много висока. Повечето отъ ипотечниътъ кредитни завѣдения въ Россия, Ромъния, Сърбия и Гърция сѣ направили заеми съ лихва не по-висока отъ 5%.

Комисията, като взема предъ видъ, че нашата Банка представлява доста солидни гаранции, твърдо е убѣдена, че ще се получатъ и доста сгодни условия за сключванието на тоя заемъ.

Въ комисията стана дума и за емисионната цѣна на облигациитѣ, т. е. за цѣната по която Банката ще може да продаде и пласира една облигация на пр. отъ 100 лева. Днесъ 5%-тъ облигации на Одеското кредитно общество иматъ 95, облигациитѣ на други руски общества около 90, а на ромънското поземелно общество около 85. Колкото повече нашата Банка успѣе да земе за една облигация, толкова по-долу ще ѝ падне дѣйствителната лихва. Да приведемъ единъ примѣръ:

Ако Българската Народна Банка издаде облигациитѣ си съ 5% лихва и съ емисионна цѣна 90 то дѣйствителната лихва ще ѝ падне 5.55%, ако ли пакъ тя успѣе да ги издаде съ емисионна цѣна 95; то тая лихва ще спадне на 5.26%.

Комисията се надѣе, че и тоя въпросъ, който е най-важния, ще се разрѣши отъ Българската Народна Банка най-удовлетворително; тъй като нейна длъжностъ е да дири колкото е възможно по-сгодна емисионна цѣна; а при днешното изобилие на располагаеми капитали въ Европа, гдѣто сконтото е доста ниско, съществува надѣжда, че тя ще успѣе.

Споредъ свѣдѣнията на комисията Българската Народна Банка намѣрва да направи заема срѣщу облигации погашаеми въ 30 години.

Обичай е обаче, че когато се правятъ заеми било отъ нѣкои държави било пакъ отъ нѣкои кредитни завѣдения, заемополучателя си задържа правото да си прибере издаденитѣ облигации послѣ единъ опредѣленъ срокъ повече или по-малко продължителенъ, като се надѣва, че въ продължение на тоя срокъ неговото финансово положение ще се подобри.

Комисията е увѣрена, че и нашата Банка ще си запази такова право при издаванието на облигациитѣ; така щото подиръ 5 години на пр. тя ще има право да заплати сегашниътъ си облигации и да издаде нови, ако намира, че отъ това ще може да извлѣче полза.

Това ще послужи на Банката и въ друго отношение; а именно ако по непредвидени политически, или други нѣкои обстоятелства тя не бѣде сега въ състояние да пласира облигациитѣ си съ най-сгодна цѣна.

Въ законопроекта се опредѣля, че подписката на облигациитѣ ще стане публично и постепенно.

Това ще даде възможностъ на всѣкого, който би пожелалъ, да вземе участие въ подписванието на тоя заемъ. А понеже Банката ще отвори подписка, така се надѣя комисията и въ България; то ще има възможностъ да остане частъ отъ лихвата у насъ.

Има надѣжда, че около 2.000.000 лева отъ тоя заемъ ще се покриятъ отъ фондоветѣ на нѣкои наши благодѣтели, които фондове сѣ оставени въ распорѣжданieto на правителството, като напр. фонда на Керемедчиева, фонда за болницата Св. Кузма и Дамъянъ въ Търново и пр. както и отъ влоговетѣ на частни лица, които се намиратъ сега въ Банката.

Отъ всичко до тукъ казано, г-да представители, излиза, че законопроекта е напълно своєврѣмененъ и ще бѣде отъ голѣма полза за населението. Комисията е прочее на мнѣние да се приеме и то безъ всѣкакви измѣнения.

Докладчикъ Никифоровъ: (Чете):

ЗАКОНЪ

за издаване облигации за 10,000.000 лева отъ българската народна банка.

«Чл. 1 Дозволява се на българската народна банка да земе на заемъ, чрезъ публична подписка и постепенно, до десетъ милиона (10,000,000) златни лева за нуждитѣ, предвидѣни отъ чл. 32 на нейния уставъ.» (Приема се).

«Чл. 2. Срѣщу тоя заемъ българската народна банка ще издаде облигации, количеството, формата и начинътъ за издаванието на които ще се опредѣлятъ отъ единъ правилникъ, обнародванъ съ указъ.»

Комисията го приема безъ изменение.

Ризовъ: Като се надѣвамъ, че доклада на комисията е доста подробенъ и практиченъ, ще се възползува банката за съставлението на тозъ правилникъ, но азъ предлагамъ щото правилникътъ, за който е думата въ вторий членъ, т. е. правилникътъ, който ще опредѣля количеството, формата и начинътъ за издаване облигациитѣ, слѣдъ като се изработи, да бѣде представенъ и одобренъ отъ Нар. Събрание за гаранция и контрола.

М-ръ Каравеловъ: Азъ неразбрахъ кому да се предложи на одобрение. (Ризовъ: на Нар. Събрание). Предварително или какъ? (Ризовъ: Послѣ). Азъ мисля, че Нар. Събрание има право

послѣ, ако иска да направи въпросъ и да каже: кои нѣща сѣ правилни и кои не. Това е по-практично отъ колкото послѣ да се предлага на одобрѣние, което абсолютно нѣма никаква смисълъ.

Докладчикъ Никифоровъ: Азъ неможахъ да разбера г-нъ Ризовъ кога иска да се представи този правилникъ, да ли въ тая сесия, и да ли преди да се склучи заемътъ или не.

Ризовъ: Азъ много добръ се обяснихъ. Азъ казвамъ, слѣдъ като изработи банката правилникътъ, да го представи въ Нар. Събрание на одобрение, което ще служи като единъ видъ контролъ и гаранция.

М-ръ Каравеловъ: Значи, г-нъ Ризовъ мисли, че не трѣбва да се дава на банката нищо сама да върши. Въ такъвъ случай, не ще има нужда и да се контролира. Споредъ него, банката трѣбва да изработи проектъ, да го внесе въ Събранието, да се приеме като законъ и чакъ слѣдъ това да се прави заема. Това не е възможно. Лошаво или добро, нашата банка е правителствена. Има банки акционерни. Когато нашата банка се учреждаваше, всички бѣха противни, да бѣде правителствена. Искаха да бѣде частна или акционерна. Сега, ако хванемъ нашата правителствена банка да стѣсняваме, ние ще я съсипемъ.

Гръцката банка, дава 7—9 мил. лева приходъ. Тя дава такъвъ приходъ, защото никой не ѝ бърка въ работитѣ. И сега, ние, ако захванемъ да налагаме на нашата банка правилникъ и незнай какво, значи да не ѝ даваме възможность да направи заемъ.

Докладчикъ Никифоровъ: Когато се изработва законъ, въ закона се споменува, че ще се изработи правилникъ или вътр. правилникъ. Но тоя правилникъ не се преглѣдва отъ Нар. Събрание, а само се обнародва въ «Държ. Вѣстникъ» и се утвърждава съ княжески указъ. Тѣй сѣщо и сега трѣбва така да стане, още по вече, че ако приемамъ подобно нѣщо, ще си противорѣчимъ, като съ първий членъ ѝ даваме право да прави заемъ, а съ втория ще я свързваме. Тѣй щото, въ такъвъ случай, по хубаво ще бѣде да отхвърлимъ тоя проектъ и да чакаме правилникътъ, че тогава да разрѣшаваме. Това излиза отъ думитѣ на г-на Ризова.

Н. Мановъ: Г-да представители! Отъ разясненията, които станаха по подигнатия отъ г-на Ризова въпросъ излиза това, че г-нъ Ризовъ иска да се внесе тукъ правилника, за който е думата въ 2-й чл. отъ законопроекта за банковитѣ облигации. Но правилникътъ да се внесе не може, защото да се внесе правилника значи, да се занимаваме съ подробноститѣ по въпроса, отъ които повечето сѣ такива, дѣто малко ще интересуватъ Събранието. Обаче, тукъ споредъ мене има другъ единъ въпросъ, върху който трѣбва да обърнемъ внимание. За да се склучи единъ заемъ, трѣбватъ нѣколко нѣща. Споредъ 123-й чл. отъ конституцията, за склучването на заеми е предоставено на Събранието да дава съгласието си. Лихвата на единъ заемъ е една отъ най-сѣщественнитѣ части на заема и ако разрѣшимъ ние отъ 10 мил. лева, банката ще влѣзе въ преговори да намѣри пари на заемъ и ако намѣри, ще трѣбва да бѣде опредѣлена лихвата, която ще се плаща. Само въпросътъ за лихвата, може да бѣде внесенъ въ Нар. Събрание.

Менъ ми се чини, че така земенъ въпросътъ, ще се поиска и тази гаранция, която търси г-нъ Ризовъ съ внасянето на правилника за одобрение въ Нар. Събрание, и ще се извѣстятъ онѣзи подробности, които, повтарямъ, никакъ не сѣ отъ важность такъва, да се разискватъ като законъ. Правилникътъ не сѣ законъ. Тѣ

нарѣждатъ само подробноститѣ, за да даватъ възможность на учрежденията да прилагатъ извѣстни закони. Така щото, въ дадения случай, като разрѣшаваме на банката да прави заемъ, да се запише само това, че лихвитѣ които ще се плащатъ ще бѣдѣтъ утвърдени отъ Нар. Събрание. Така бѣше казано и за заема, който вотирахме за линията: Царибродъ-София-Вакарелъ. Казано бѣ, закона ще се внесе въ Нар. Събрание; но тогава нѣмаше предложение за заемъ; а тука се предлага: да се позволи на банката да склучи заемъ, слѣдователно, въпросътъ за лихвата трѣбва да бѣде внесенъ въ Нар. Събрание. Така трѣбва да стане, споредъ 123-й чл. отъ конституцията, защото лихвитѣ сѣ най-важното нѣщо при единъ заемъ и тѣ да се невнасятъ въ Нар. Събрание на одобрение, ми се струва, че тогава ние опълномощаваме било банката, било правителството, колкото се отнася до лихвитѣ. А да даваме такива пълномощия, нѣма да направимъ добръ. Заради това, колкото за лихвитѣ, когато банката склучи заемъ, тоя въпросъ трѣбва да бѣде внесенъ на одобрение отъ Нар. Събрание.

М-ръ Каравеловъ: Азъ мисля, че и това, което се предлага отъ почитаемия Самоковски представителъ, ще излѣзе сѣщото, каквото предложи г-нъ Ризовъ, т. е. да ненаправимъ заемъ. Тукъ въ тоя случай не се прави държавенъ заемъ. Прието банката иска да увеличи капитала си и иска нашето разрѣшение, за да издаде облигации. Но щомъ трѣгнемъ по тоя пѣтъ т. е. да ѝ пречимъ, тя ще загине. Ще се подчини разбира се подъ всички бюрократически форми, но ще пострада, когато нѣма никаква опасность, че ще стане нѣкакво злоупотребление. Естествено е, че банката ще мисли, като всѣко търговско учреждение да спечели повече, защото има хора, които ще дадѣтъ паритѣ си на разположението ѝ. Тя става единъ видъ коммисионеринъ, зема пари отъ онѣзи които иматъ, и ги дава на онѣзи, които нѣматъ.

Слѣдователно, азъ не виждамъ, защо Нар. Събрание да опредѣля лихвата. Щомъ стане тоза, ние унищожаваме разрѣшението на банката да направи заемъ. Унищожаваме го и правимъ друго нѣщо, че на банката се дава право не заемъ да прави, но законопроектъ за заемъ и да го внесе въ идущата сесия. Въ такъвъ случай, да не чакате, че ще се зематъ пари сега, а слѣдъ идущата сесия; защото никой не ще ѝ даде, ако я стѣсняваме.

Заради това, азъ мисля, че предложението на г-на Манова не може да се приеме, първо, че се неотнася до държавенъ заемъ, а до банковъ заемъ, и второ, че нѣма да дадемъ възможность на банката да направи заемъ, а ще я подчинимъ подъ всички бюрократически правила и нѣма да свършимъ нищо.

Ризовъ: Самъ г-нъ М-ръ признава гъ своя докладъ за тѣзи облигации, че заема ще се прави повече за улѣснение на населението, отъ колкото за полза на банката. (М-ръ Каравеловъ: Само за търговия се прави заема). За да се помогне на търговията, азъ разбирамъ. Моето предложение почива на такава основа. Азъ би желалъ, щото да бѣдѣтъ предѣлени, не само лихвитѣ, които ще плаща банката, но и тѣзи, които тя ще зема. Защото, за мене е интересно, лихвата да бѣде по-малка, та да се ползува населението, а не банката и нѣйнитѣ чиновници, които зематъ извѣстенъ %.

Колкото за подробноститѣ въ правилника за които г-нъ Мановъ мисли, че можемъ да ги минемъ съ мълчание, азъ ще кажа, че тукъ не е работата за подробноститѣ въ правилника, а е работата колкото се отнася до количеството, формата и начинътъ за

издаването облигациите и да се определят, както лихвата, която ще плаща банката, тъй и она, която ще зема — понеже се говори, че заема ще се прави за доброто на страната.

Нетръбва да се бои г-нъ М-рътъ, че не ще може да се направи заемъ, защото 1-й членъ се прие вече, тъй щото никой не може да бъде противъ него. Работата е само на населението да се направят по-големи добрини, а не на банката и чиновниците ѝ, въ ущърбъ на интересите на населението.

Докладчикъ Никифоровъ: При всичко, че банката е държавна, азъ глѣдамъ на нея, като на търговско учреждение. Тя ще глѣда своите интереси. Когато дава назаемъ съ лихва по $7\frac{1}{2}\%$, непременно ще глѣда, да земе съ по-евтина лихва, тъй щото нѣма защо да я ограничаваме, ние послѣ да одобряваме размѣра на лихвите. Съ други думи, нетръбва да искаваме недовѣрие къмъ банката. Послѣ, което каза г-нъ Ризовъ за определяне лихвите, азъ мисля, че и то не може да стане, защото това нѣщо не се определя съ законъ а отъ пияцата. Търсятъ ли се повече пари, лихвата ще бъде по-сжжа; не търсятъ ли се, ще бъде по-евтина. Това е естественъ законъ и не може да се ограничава.

Грънчаровъ: Туй, което г-нъ Ризовъ искаше да се гарантира срѣщу заема, когото ще направи банката, а тя послѣ ще го дава на земледѣлческите каси или частни лица, струва ми се, е доста ясно казано и въ самия докладъ до Нар. Събрание, съ който се внася този проектъ. Тамъ е определено казано, (чете): «ако банката сполучи да направи този заемъ, както тя се надѣе съ лихва отъ $5\frac{1}{2}\%$ до 6% на годината, тя ще може да слѣдва да дава на земледѣлческите каси по 7% и на частни лица по $7\frac{1}{2}\%$, и ще може по тоя начинъ само да способствува за развитието на народния ни поминѣкъ.» Слѣдователно, М-рътъ на Финансите и банката ще определятъ, какви лихви ще се зематъ. Ако се намѣри заемъ съ по-евтина лихва, ще се дава и съ по-малки $\%$. Когато законопроектъ за банката се разискваше въ редовната ни сесия — понеже и азъ бѣхъ членъ въ комисията, хубаво помня — говорѣше се, че банката кога прави заемъ, ако направи съ 5% , ще зема послѣ тя лихва 7% , ако ли тя ще плаща 6% , ще зема 8% . Тѣй щото, сега нѣма нужда да се внася въ Нар. Събрание на одобрение, определянето на лихвата. Ние съ 1-й чл. разрешаваме да се направи заемъ. Да се поставимъ на тази почва, че ще рѣшимъ, щото размѣрътъ на лихвите да бъде одобрено отъ Нар. Събрание. Ако банката ни представи, че ще плаща 6% лихва, ще ѝ кажемъ ли, че не бива? Тръбва да унищожимъ заема, ако не ни се аресва лихвата. Азъ мисля, че въ всѣки случай банката ще глѣда да направи заема съ по-малка лихва, защото тя, ако и да е правителствена, е единъ видъ търговско учреждение и тя ще глѣда съ по-евтина лихва да направи заемъ и колкото съ по-евтина лихва го направи, толкова съ по-евтина ще дава.

Зарадъ туй, мисля, достатѣчни сж станалите разяснения и г-нъ Ризовъ трѣбва да се успокои. Колкото се отнася до чиновниците, тия не работятъ само зарадъ тѣхъ; съ това дѣто зематъ извѣстенъ $\%$ отъ печалбата, то е за да се поощряватъ, по вече да работятъ и за по-голема печалба да се грижатъ. Щомъ ние видимъ смѣтките на банката и видимъ оборота какъ върви, можемъ да намалимъ $\%$ -тъ на чиновниците. То е наша работа. Тѣй сжщо и отъ едната и отъ другата страна, г-нъ Ризовъ трѣбва да бъде удовлетворенъ.

М-ръ Каравеловъ: Ще ви прочетъ единъ членъ отъ закона за банката: (чете):

«Чл. 12 Размѣрътъ на лихвите, които плаща банката за вложените въ нея пари, и които зема за направените отъ нея заеми, както и размѣрътъ на сконтото ѝ се определятъ отъ Упр. Съвѣтъ, одобряватъ се отъ М-вото на Финансите и се обнародватъ въ «Държавенъ Вѣстникъ».

Така щото, тѣ се одобряватъ отъ М-ството на Финансите и чиновниците не могатъ да печелятъ зарадъ тѣхъ. (Гласове: исчерпанъ е!)

Председателъ: Ще се вотира 2-й чл. Моля г-на докладчика, да го прочете още еднажъ.

Докладчикъ: (Прочита го още единъ пжтъ).

Председателъ: Който неприема 2-й чл. както е въ законопроектъ, да си дигне ржката. (Никой не дига). Приема се.

Послѣдното четение ще стане въ идущето заседание.

Стамболовъ: Предлагамъ утрѣ да има заседание.

Председателъ: Сега дохожда на дневния редъ, доклада на комисията за прошения.

Желае ли Нар. Събрание, да се продължава заседанието. (Нежелае). Желае ли Събранието да има утрѣ заседание?

М-ръ Каравеловъ: Ако имаме работа, добръ е да имаме заседание; но ако нѣмаме нищо готово за дневния редъ, защо ще се събираме?

Председателъ: Имамъ приготвенъ само докладътъ на комисията за прошения.

Мирски: Азъ отъ страна на комисията по законопроектъ за общините, имамъ да съобща това: Законопроектъ за градските общини е разглѣданъ и утрѣ може да се докладва, ако доклада не печатаме. Въ срѣда тоже може да се докладва, ако рѣшимъ да се не печата доклада. Комисията не е направила по-големи измѣнения отъ онѣзи, които е направила комисията по законопроектъ за пенсиите.

Заради това, азъ моля, да разрешите на основание на Вжтр. Правилникъ, да се не печата докладътъ, защото врѣмето е много кратко и не позволява дълго и широко развиване принципите на този законопроектъ. Ще се развиватъ само тамъ, дѣто се появи споръ.

Грънчаровъ: Азъ тоже съмъ членъ отъ комисията по законопроектъ за общините, но не знамъ да има рѣшение за ненапечатването на доклада. (Мирски: комисията не е рѣшила). Тогава отъ себе си приказвайте. Отъ името на комисията неприказвайте. При това ще кажа, че общинскиятъ законъ е много важенъ и доста измѣнения сме направили въ него, тъй щото, да излѣзе докладчикътъ да го докладва и да незнаятъ представителите, какви измѣнения сж станали, азъ го ненамирамъ за добръ. Азъ мисля, че трѣбва да се напечата този докладъ, защото иначе представителите не ще знаятъ, когато ще се разисква. (Гласове: съгласни!)

Ник. Влаевъ: Г-да представители! Макарь Г-нъ Мирски види се отъ само себе да предлага на Нар. Събрание, безъ да се е рѣшилъ този въпросъ и въ комисията за ненапечатването на доклада, но азъ ще помоля Г-да представителите, въ кжсо време да се не произнасятъ за ненапечатването на доклада по законопроектъ било за градските било за селските общини, защото у насъ Г-да представители, ние трѣба да знаемъ, законопроектъ за градските и селски общини е единъ отъ най-важните.

Заради това, не се съгласявамъ съ предложението на Г-на Мирски. Нека рѣшимъ единъ или два дѣня по-късно да се разискватъ тѣзи законопроекти, но свѣстно да се разискатъ, защото съ тѣхъ ще улѣснимъ, както градскитѣ населенія, така и селскитѣ да узнаятъ, че имаме самоуправление.

Кеюйбашиевъ: Азъ макаръ и да съзирахъ, че комисаритѣ си противорѣчатъ, мисля, Г-нъ Мирски ненаправи грѣхъ, дѣто каза, че може да се докладва безъ напечатанъ докладъ. При краткото ни врѣме, щомъ комисията е направила своитѣ забѣлѣжки и щомъ, както чухме, не е много нѣщо измѣнила, защо да чакаме печатанъ докладъ. Всѣки представителъ е прочелъ законопроекта и комисията си е съставила мнѣнието, което трѣба да предложи. Азъ разбирамъ, че всички сме го чели и сме си съставили мнѣние. Заради това, предлагамъ да имаме утрѣ засѣдание и утрѣ да се докладва.

Стамболовъ: Мнозина отъ Г-да представителитѣ идхъ при мене и искатъ отпущъ. Азъ се боя, като отлагаме засѣданията да не би да дойде дѣнь, когато не ще имаме законното число представители за засѣдание. Зарадъ туй, ако комисаритѣ, които сж избрани да изучатъ законопроектитѣ за градскитѣ и селски общини казватъ, че нѣма много измѣнения, можемъ да рѣшимъ да имаме утрѣ засѣдание. Мнозина отъ Г-да представителитѣ сж съгласни да останхъ само до четвъртъкъ или петъкъ. Повече тѣ нѣма да стоятъ и тогава Нар. Събрание само по себѣ ще се затвори. Зарадъ туй, азъ мисля, Г-да, ако комисията не е направила коренни измѣнения — а ми се струва, че съ тоя законъ нѣма да се изнамѣрва Америка — тогава може да се докладва утрѣ. Предложението на Г-на Мирски не е неумѣстно и може да се вотира.

Д-ръ Вачевъ: Азъ мисля, Г-да, че законътъ за общинитѣ е важенъ. Именно, зарадъ туй, ние трѣба да имаме докладътъ въ рѣцѣтъ си и да знаемъ какви измѣнения сж направени, за да си съставимъ понятие, да ли направенитѣ измѣнения сж основателни или не. Ако работата ни е само да прекарваме законитѣ презъ Нар. Събрание, тогава по-добъръ бѣ да си остане стария законъ. Печатанието на доклада, неизисква кой знае колко време. За единъ дѣнь ще се напечата и раздаде, и на другия дѣнь ще се разгѣда. Зарадъ туй, азъ предлагамъ, щото предложението на Г-на Мирски, да се неприема.

Мирски: Когато дойде да се разиска членъ по членъ въпросния законопроектъ, тогава ще видите, до колко той е претърпѣлъ по-голѣми измѣнения отъ колкото законопроекта за пенситѣ. Второ, дѣто се каза, че не би могли да разискаме колкото трѣба този или онзи членъ отъ него, ако нѣмаме печатанъ докладъ, мисля и то не е истина. Доказателство за това ни служи пакъ законопроекта за пенситѣ, по който много надълго се е говорило върху поединни членове. Най-сетнѣ, Г-да представители, докладътъ може да се печата, но азъ още отъ сега ви казвамъ, че нито трѣба да имаме, нито ще можемъ да направимъ докладъ, койго да заслужа печатание. Много отъ измѣненията въ законопроекта се състоятъ въ това, че намѣсто при турено е отъ или намѣсто 3 — 5 лева. Само когато заискате обяснения тогава ще давамъ; нѣтъ нѣма да давамъ, защото врѣмето ни е твърдѣ оскѣдно.

Мановъ: Г-да представители! Менѣ ми се струва, че важността на закона за общинитѣ трѣба да ни застави, да поискаме предварително мотивитѣ на почитаемота комисия. Говорятъ ни, че съвършено малко измѣнения сж направени; но по важността

си може да сж много голѣми. Г-нъ Мирски два и три пѣти каза, че сж направени по-малко измѣнения отъ колкото въ закона за пенситѣ; но азъ мисля, че никакво сравнение неможе да се прави между закона за общинитѣ и тая за пенситѣ на военнитѣ лица. Може би измѣненията да сж само двѣ три, но тѣ могатъ да бѣдхъ такива, които като ги види човекъ и знае мотивитѣ на комисията може да се съгласи; но тѣ могатъ да бѣдхъ и такива, щото да не се съгласи. Щомъ излиза господинъ Докладчикъ и ни казва: и мотиви нѣма да ви представлявамъ, ако не ги искате, тогава азъ не разбирамъ, защо избираме комисии, тогава би могло, членъ по членъ да се четхъ законопроектитѣ и да се приематъ безъ никакви разисквания. Азъ разбирамъ, че комисия се избира, да обежди законопроекта всеотранно и да изложи мотивитѣ си върху него подробно, за да могатъ представителитѣ преди да пристѣпятъ къмъ гласоподавание членъ по членъ, да видхъ предъ очитѣ си, какви измѣнения е направила комисията и, да се приеме нѣкой членъ така а не инѣкъ. Другояче неможе да разбере, защо се избиратъ комисии. Ако пакъ неискатъ да даватъ мотиви, тогава е друга работа.

Заради това, азъ съмъ на мнѣние да се напечата докладътъ, за да можемъ да се убѣдимъ въ мнѣнието на комисията или, ако не се убѣдимъ, да можемъ да направимъ други измѣнения.

Стамболовъ: Азъ незная, Г-да, защо давате толкозъ значение на докладитѣ отъ комисии. Главното нѣщо е законопроекта на правителството, и ако самото правителство се съгласи съ мнѣнието на комисията, тогава се вотира членътъ споредъ комисията. Въпросния сега законопроектъ ни е внесенъ отъ правителството, което, кога го е съставлявало, ръководило се е да се положи общинското самоуправление на основи, каквито изисква Конституцията. Комисията може да е направила поправки или въ сжщностъ или само въ редакцията; може да е направила нѣкои измѣнения на сроковетѣ, като вмѣсто двѣ години за нѣщо, приела е една; но тѣ сж нѣща, които могатъ да се приемхъ или отхвърлятъ безъ да има печатанъ докладъ; по всѣка вѣроятностъ, може да се приеме съ нѣкои погрѣшки; но такъвъ законопроектъ, за да се разиска подробно, трѣба цѣлъ единъ мѣсець време, когато отъ друга страна, трѣба да стане по-скоро, за да могатъ да се произведхъ избори въ общинитѣ. Присъединената Южна-България, като е имала по добръ законъ за общинитѣ, неможе да прави общински избори по указитѣ на Бурмова. Ако се вмжкнатъ нѣкои погрѣшки, имаме и бѣдхща сессия и могатъ да се поправхъ. Общинитѣ отъ това нѣма да пропаднатъ. Азъ съмъ съгласенъ, че законътъ за общинитѣ е много важенъ, но работата е, че нѣмаме нужното врѣме да го разгѣдаме както трѣба. При това предупреждавамъ Ви, Г-да, че колкото души сж дохождали при мене, да искатъ отпущъ да си отиватъ, ако си заминхъ, не ще можемъ да имаме засѣдания. (Гласове: Исчерпанъ е въпросътъ!)

Предсѣд.: Желаетъ ли Нар. Събрание да се говори повече? (Нежелаетъ).

Г-нъ Мирски предлага да се непечата доклада на комисията по законопроекта за общинитѣ. (Мирски: Само за градскитѣ общини!) Който не приема предложението му и то само за законопроектъ за градскитѣ общини, да си дигне ръката. (Не разбира се. Шумъ). Моля г-да квесторитѣ да се произнесхъ.

Кв. Конкилевъ: Болшинство.

Председ. Значи предложението на г-на Мирски пада. (Шумъ. Гласове: прие се). Желает ли Нар. Събрание и трети път да се вотира? (Нежелает). Тогава докладът ще се печата.

Узуновъ: Моля, почитаемото бюро, да ни раздаде и третата книга отъ дневниците на I-а ни редовна сесия.

Стамболовъ: Третата книга отъ протоколите на I-а редовна сесия на IV-о Об. Нар. Събрание, бюрото не е въ положение да ви я раздаде, г-да представители, заради това, че единъ отъ членовете на Анк. Комисия, а именно г-нъ Илия Вълчевъ, не е още представилъ въ канцеларията на Нар. Събрание доклада на Комисията по злоупотребления въ общитъ сгради, за да бъде напечатанъ. Има напечатани 20—30 коли, има още 5—6, които до като г-нъ Ил. Вълчевъ не представи доклада си, не могат да бъдат напечатани, и слѣдователно, бюрото не може да изпълни своето задължение. Когато се представи докладътъ, книгата ще се напечата и раздаде. Ако ли Събранието позволи да се не напечатва докладътъ и да се направи забѣлжка за причината, тогава III-а книга въ непродължително време може да се напечата.

Ник. Живковъ: Азъ щѣхъ да направя запитване къмъ 19 членната Анк. Комисия: да каже причините, по които тя не е могла да свърши възложената ѝ работа.

Узуновъ: Азъ моля почитаемото бюро, да земе мѣрки, щото тѣзи протоколи да се напечататъ. Какво ще бъде това Събрание, когато не може да напечатва своите протоколи слѣдъ двѣ години.

Ташикмановъ: Азъ мисля, г-да представители, че нѣма друга мѣрка освѣтъ, или да се прекрати печатанието на доклада — защото една частъ отъ него е вече напечатана — или Нар. Събрание да рѣши, щото г-нъ Илия Вълчевъ по какъвто и да било начинъ, да даде доклада. Едната частъ е напечатана, остава допълнителната частъ да се напечата и да се раздадѣтъ протоколите.

Дуковъ: Г-да! Ние миналата година избрахме Анк. Комисия, за да се дигне недоразумѣнието по между представителите, относително слуховѣтъ, които бѣха се разпръснали за злоупотребления въ хазната. За тѣзи слухове, никой не може да каже, че сѣ лъжа; защото чухме лани отъ докладчика, че е имало злоупотребления, а сега слушаме отъ г-на Председателя и отъ Архивара на Нар. Събрание, че г-нъ Ил. Вълчевъ е скрилъ докладътъ, значи, скрилъ го е. Азъ моля Нар. Събрание да изобличи г-на Вълчева за тази му постѣпка. Или да се оправдаятъ онѣзи хора, за които се казва, че сѣ злоупотреблявали или да се изобличатъ предъ народа. (Гласове вѣрно)!

Стамболовъ: Въ качеството си председател на Събранието, на г-на Ил. Вълчевъ 3—4 пъти съмъ писвалъ за тозъ докладъ, че не трѣба да го задържа, и че ако слѣдва да го бави, трѣба самъ да отговаря предъ Събранието. Азъ нѣмахъ други срѣдства да употребя противъ г-на Вълчева. Да накарамъ приставитъ да трѣсатъ докладътъ, и то бѣ невъзможно. Казва че били се изгубили нѣкои нѣща.

По тая работа, азъ което можахъ направихъ; сега ако вие рѣшите да се употребятъ други мѣрки, то отъ васъ зависи; ако ли не, тогава да се направи забѣлжка въ протоколите за причината, по която не се помѣстятъ докладътъ и да слѣдва печатанието безъ него. Или може Анк. Комисия, да натовари другиго отъ членовете си да състави докладъ, при всичко, че не е удобно, защото г-нъ Вълчевъ докладваше. Каквото и да хортувате, ние не можемъ да ви дадемъ протоколи, преди да рѣшите нѣщо.

Мирски: Моля г-да представителите, да се тури на дневний редъ тозъ въпросъ, за да чуемъ причините, по които не е изпълнено това нѣщо. И азъ бихъ казалъ да се не печататъ протоколите безъ тозъ докладъ, но трѣба и самъ г-нъ Вълчевъ — който сега отсъствува — и той да каже причините. Зарадъ туй да се отложи тозъ въпросъ.

Ник. Влаевъ: Справедливо каза г-нъ Мирски, че ние обвиняваме единъ човекъ, който сега трѣбваше да се намира тукъ, че не е представилъ докладътъ по злоупотребленията. Безъ да сме изслушали него, единъ отъ насъ излѣзе и предлага да изобличимъ г-на Вълчева. Много лесно може да се произнесе човекъ за изобличение, но трѣба онзи когото обвиняватъ да е тукъ. Причините, по които не е далъ доклада, може да сѣ извинителни и Събранието може да ги уважи. Азъ подкрѣпямъ предложението на г-на Мирски, да се отложи тозъ въпросъ. (Гласове: съгласни! Исчерпано е).

Председателъ: Желает ли Нар. Събрание да има утрѣ заседание:

Стамболовъ: Ако нѣма за утрѣ нищо готово за разискване, по-добрѣ е да оставимъ на комисияте време да поработятъ. Само за запитвания не можемъ да заседаваме.

Председателъ: Каза се, че Прошетарната Комисия има нѣщо пригответо.

Стамболовъ: Докладътъ на Прошетарната Комисия е тоже важенъ, но работата е, че утрѣ, ако се отдѣлятъ по 20 души въ двѣ комисии, не ще можемъ да заседаваме. Тогава го-добрѣ е да не заседаваме.

Председателъ: Който желает да имаме утрѣ заседание, да си дигне рѣката. (Меншество). Значи, утрѣ не ще имаме заседание.

Има ли да предложи нѣкой нѣщо за дневний редъ?

Нейчовъ: Да се тури на дневний редъ едно мое запитване къмъ г-на М-ра-Президента. То е слѣдующето: (Чете).

„ЗАПИТВАНИЕ

къмъ г-на Министръ-Президента и управляющъ Министерството на Внѣшнитѣ Работи.

На основание на чл. 107 отъ Конституцията, депутатътъ В. Нейчовъ запитва рѣченний Министръ върху слѣдующето:

Споредъ буквата и духътъ на актоветъ съдържани въ зелената книга по предметъ на Съединението — книга раздана на г-да представителите — и както се разбира отъ езикътъ на чуждия печатъ общо и на Стамболскии частно, въ особености турскиятъ, Високата порта е близо да налѣгне за преглѣжданието на Органическии Уставъ на страната носяща още юридически името «Источна Румелия», и неговото непосредствено приложение въ тая страна. Дори, споредъ най-нови добити свѣдения, турски комисари за тая цѣль сѣ вече готови да трѣгнатъ, ако не сѣ трѣгнали за Пловдивъ или за София.

Мисли ли Княжеското Правителство да се въспротиви на тоя начинъ на дѣйствие на Високата порта, подкрѣпена въ това, отъ другите велики сили, съподписавши Берлинскии договоръ и протокола на послѣдната Цариградска Конференция по нашите работи, или напротивъ е въ намѣрение да позволи въстановлението на автономията въ отвѣдъ балканската страна на България? Ако Княжеското Правителство мисли да се въспротиви на това въста-

новление, увѣрено ли е че това ще му се удаде, безъ да изложи на по-голѣми опасности нашето отечество? Ако ли пъкъ е въ намѣрение да позволи сѣщото въстановление, като му съдѣйствува, както ще то да съгласи това свое повѣдение съ формалнитѣ обѣщания, направени отъ него предъ народното представителство, че въпреки актовѣ съдържани въ зелената книга, ще продължава ли да удържа съединението въ условията, въ които се намира то сега?» (Подава го на бюрото).

Предсѣдатель: Освѣнъ туй въ срѣда ще докладва и Прешетарната Коммисия.

Стамболовъ: Коммисията по законопроекта за общинитѣ, може да напечата утрѣ доклада си. Заради това, да се напише и той, на дневний редъ за идущето засѣдание.

Насалевски: Азъ имамъ едно предложение противъ г-на М-ра на Просвѣщението. (Чете):

«Азъ ще помоля г-на М-ра на Народното Просвѣщение да ми отговори: 1) защо г-нъ М-ръ не допустна на повечето отъ

Трънскитѣ и Царибродскитѣ училищни настоятели да взематъ участие нито при първий, нито при вторий изборъ за училищень инспекторъ; 2) кои причини сж накарали г-на министра еднажъ да телеграфира да взематъ участие въ изборитѣ за училищень инспекторъ при повторното избиране ония лица, които сж изпълнявали до това врѣме длѣжността на училищни настоятели, а въ надвечерието на самитѣ избори съ друга телеграмма отиѣнява първата и съ туй се отнема правото на цѣли двѣ околии да взематъ участие при избора за Трънскій училищень инспекторъ; и 3) защо се назначи за Трънскій инспекторъ Иванъ Десевъ именно въ това врѣме, когато отечеството ни се намираше въ най-голѣма опасностъ отъ послѣдната война и когато нито едно училище въ Трънскій окръгъ не бѣше отворено, нито можеше да се отварятъ, нито пакъ има и сега отворени?»

Предсѣдатель: Засѣданието се затваря.

(Край въ 6 часа).

Предсѣдатель: **С. Стамболовъ.**

Подпредсѣдатели: { **Г. Живковъ.**
Тр. Пановъ.

Секретари: { **И. Лукановъ.**
А. Ташикмановъ.
Д. Мишевъ.
Н. Живковъ.
Т. Кърджиевъ.
Ф. Симидовъ.
И. Славейковъ.
Д-ръ Д. Вачовъ.
З. Градинаровъ.
И. Касабовъ.

Стенографъ: **Л. Сарафовъ.**